GLASUL UCRAINEAN

Serie nouă, nr. 527-528 / mai 2025

Revistă a Uniunii Ucrainenilor din România

Luptați și veți învinge!

Т. Шевченко

Cea de-a XXXI-a ediție a Olimpiadei Naționale de Limba și Literatura Ucraineană Maternă, desfășurată cu succes la Suceava

În perioada 23-26 aprilie 2025, municipiul Suceava a fost gazda celei de-a XXXI-a ediții a Olimpiadei Naționale de Limba și Literatura Ucraineană Maternă, un eveniment prestigios coordonat de Direcția Generală Minorități și Desegregare din cadrul Ministerului Educației și Cercetării, prin Inspectoratul Școlar Județean Suceava, în parteneriat cu Colegiul Național „Mihai Eminescu” din Suceava și Uniunea Ucrainenilor din România (UUR).

Ceremonia de deschidere, moderată de prof. Ilie Sauciuc, inspector școlar pentru minoritatea ucraineană, a avut loc în Sala Auditorium „Joseph

Schmidt” a Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava. La eveniment, au fost prezenți numeroși oficiali ai administrației județene și ai instituțiilor de învățământ superior și preuniversitar: deputatul Nicolae-Miroslav Petrețchi, președintele UUR, Traian Andronachi, prefectul județului Suceava, Camelia Damian, subprefectul județului Suceava, Nicolae Robu, vicepreședintele Consiliului Județean Suceava, Ciprian Anton, inspectorul general al Inspectoratului Școlar Suceava (ISJ), Petru Crăciun, inspectorul general adjunct al ISJ Suceava, Matei Gabriel, inspectorul general adjunct al ISJ Suceava, Mariana Bilici, consilier la Direcția Generală Minorități și Desegregare din cadrul MEC, prof. univ. dr. Daniela Petroșel, decanul Facultății de Litere și Științe ale Comunicării din cadrul Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava (USV), asist. univ. dr. Angela Robu, Facultatea de Litere și Științe ale Comunicării a USV, conf. univ. dr. Ioan Herbil, directorul Departamentului de limbi și literaturi slave din cadrul Facultății de Litere a Universității „Babeș Bolyai” din Cluj-Napoca, prof. dr. Silvia Corina Nuțu, directorul Colegiului Național „Mihai Eminescu” din Suceava (CNME), prof. Raluca Cîrțu, director adjunct al CNME, pr. Mihai Cobziuc, consilier la Biroul pentru relații cu minoritățile din cadrul Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților, și pr. prof. dr. Bogdan Hrișcă, directorul Seminarului Teologic Liceal Ortodox „Mitropolitul Dosoftei” din Suceava, și membrii Comisiei Centrale a Olimpiadei, formată din 13 membri.

La această ediție, au participat 65 de elevi din șase județe: Arad, Botoșani, Maramureș, Satu Mare, Suceava și Timiș. Aceștia provin fie de la școli în care limba ucraineană este studiată ca limbă maternă, fie de la instituții de învățământ cu predare în limba ucraineană: Liceul „Taras Șevcenko” din Sighetu Marmației, județul Maramureș, secția filologie ucraineană de la Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” din Siret, județul Suceava, și secția filologie ucraineană de la Liceul Teoretic „Iulia Hasdeu” din Lugoj, județul Timiș.

Elevii au susținut două probe, una scrisă și una practică, ambele în data de 24 aprilie, la Colegiul Național „Mihai Eminescu” din Suceava, care a asigurat tot necesarul pentru desfășurarea concursului în cele mai bune condiții. Consiliul Județean Suceava a facilitat vizitarea Cetății de Scaun Suceava și a Muzeului Satului Bucovinean. Cea de-a treia zi a fost pentru recreere, iar participanții au avut prilejul să cunoască, măcar puțin, din frumusețile județului Suceava. Astfel, Primăria orașului Gura Humorului a sprijinit vizitarea Muzeului Obiceiurilor Populare din Bucovina, a oferit accesul în parcul de agrement „Ariniș” și o plimbare cu telescaunul, pentru a admira panorama splendidă ce îți taie respirația. Lotul olimpic a petrecut momente memorabile în inima Bucovinei, amintirea cărora, cu siguranță, va fi păstrată pentru totdeauna în sufletul fiecărui participant.

Rezultatele remarcabile obținute la toate nivelurile de învățământ, de la gimnaziu la liceu, evidențiază nivelul ridicat de performanță atins de elevii care studiază limba ucraineană ca limbă maternă în țara noastră. Premiile și distincțiile obținute reflectă cunoștințele fiecăruia și munca susținută a profesorilor îndrumători, implicarea comunității, sprijinul venit din partea școlii de proveniență și susținerea permanentă și necondiționată a Uniunii Ucrainenilor din România.

(Continuare la pagina 9)

Delia MARTINEAC

Din sumar:

- **Din agenda deputatului UUR** ➤ pag. 2
- **Colaborare între ucrainenii de pe cele două maluri ale Prutului** ➤ pag. 3
- **Cronica activităţii UUR** ➤ pag. 4-6
- **Concursul de recitare a poeziei ucrainene, etapa judeţeană** ➤ pag. 7, 8
- **Concert prepascal de cântece religioase, la Ştiuca, Timiş** ➤ pag. 10
- **25 de ani de existenţă a specializării Limba şi literatura ucraineană din cadrul UBB** ➤ pag. 11
- **Lucian Perţa, un parodist de excepţie** ➤ pag. 12
- **Cartea, balsam pentru suflet şi izvor de înţelepciune** ➤ pag. 13
- **Bucătăria tradiţională ucraineană – o comoară gastronomică** ➤ pag. 14
- **Iuri Racocea, un profesor memorabil** ➤ pag. 15

DIN AGENDA DEPUTATULUI UUR

EVENIMENTE ȘI ACȚIUNI

Sâmbătă, 26 aprilie 2025, președintele Uniunii Ucrainenilor din România, deputatul Nicolae-Miroslav Petrețchi, a luat parte, la Colegiul Național „Mihai Eminescu” din Suceava, la festivitatea de premiere și încheiere a ediției cu numărul XXXI a Olimpiadei Naționale de Limba și Literatura Ucraineană Maternă. La eveniment, au luat parte reprezentanți ai autorităților locale, membri ai Consiliului UUR, elevi, profesori și inspectori școlari.

În cuvântul adresat audienței, Nicolae-Miroslav Petrețchi a afirmat că s-a simțit onorat să se afle în mijlocul unor elevi deosebiți, ale căror emoții și trăiri le-a simțit în trecut, înțelegând că au traversat zile intense și solicitante, dar pline de realizări. De aceea, în alocuțiunea sa, președintele UUR le-a transmis întreaga sa apreciere pentru eforturile depuse în aprofundarea studierii limbii și literaturii ucrainene, pentru noile prietenii formate și pentru momentele unice create, amintiri care le vor rămâne pentru totdeauna în suflet.

Nicolae-Miroslav Petrețchi a subliniat faptul că, deși în orice competiție există învingători, toți elevii sunt deja câștigători, fiind cei mai buni dintre cei mai buni, iar participarea la o astfel de olimpiadă este, în sine, o realizare remarcabilă și un motiv de mândrie. El și-a exprimat, totodată, încrederea deplină în tinerii elevi ucraineni, în potențialul lor de a reprezenta cu cinste, în continuare, comunitatea ucraineană din România și de a promova învățământul în limba maternă ucraineană.

Președintele UUR a reiterat sprijinul de care aceștia beneficiază atât din partea Uniunii Ucrainenilor din România, cât și din partea statului român, pentru a-și continua dezvoltarea educațională, încurajându-i să valorifice toate mecanismele existente de susținere a studiului în limba ucraineană. De asemenea, a subliniat că, în ciuda vârstei lor fragede, elevii ucraineni sunt profund conștienți de realitățile dificile ale vremurilor noastre. „Ei reprezintă viitorul acestei țări, ei sunt creatorii de mâine ai schimbării pozitive, constructori de punți solide între România și Ucraina, România și Republica Moldova și promotori ai unei lumi mai bune.”

Nicolae-Miroslav Petrețchi a adus în atenție eforturile remarcabile ale tinerilor ucraineni, încă de la debutul invaziei pe scară largă a Federației Ruse în Ucraina, pentru susținerea Ucrainei și a refugiaților ucraineni, dovedind un spirit puternic de responsabilitate și o implicare civică majoră.

„Profitând de acest prilej, adresez mulțumiri colegilor din Filiala Suceava a Uniunii Ucrainenilor din România și partenerilor implicați: Ministerul Educației, Instituția Prefectului – Județul Suceava, Inspectoratul Școlar Județean Suceava, Consiliul Județean Suceava, Universitatea «Ștefan cel Mare» din Suceava și Colegiul Național «Mihai Eminescu» din Suceava, pentru implicarea și efortul susținut în organizarea acestei prestigioase competiții educaționale naționale”, a declarat președintele UUR.

El a mulțumit, de asemenea, cadrelor didactice de limba ucraineană și inspectorilor de specialitate pentru munca și dăruirea lor în pregătirea elevilor, subliniind că reușitele elevilor sunt și rodul dedicării extraordinare a acestora.

În încheiere, le-a urat tuturor participanților mult succes în parcursul lor academic și profesional, multă sănătate și numeroase realizări, exprimându-şi, din nou, încrederea deplină în forța și capacitatea acestora de a aduce schimbări pozitive în societate și îndemnându-i să creadă în ei înșiși și în îndrumarea oferită de dascăli.

„Recunoştința mea s-a îndreptat, ca întotdeauna, către colegii din Consiliul Uniunii Ucrainenilor din România, pentru sprijinul constant oferit elevilor și învățământului în limba ucraineană, asigurând elevii și profesorii că se vor bucura în continuare de întreaga noastră susținere. Am avut onoarea de a înmâna, alături de consilierul din cadrul Ministerului Educației, prof. Mariana Bilici, de inspectorul școlar general adjunct din cadrul Inspectoratului Școlar Județean Suceava, prof. dr. Petru Crăciun, și de primvicepreședintele Uniunii Ucrainenilor din România, Bogdan Moisei, premiile obținute de elevi în cadrul competiției, ca o recunoaștere a muncii și efortului lor susținut”, a mai subliniat Nicolae-Miroslav Petrețchi.

DECLARAȚII POLITICE

Celebrarea recentă, în contextul reconfigurărilor arhitecturii de securitate la nivel regional și global, a aniversării constituirii Alianței Nord-Atlantice, ne oferă prilejul unor noi reflecții asupra rolului României în viitoarele arhitecturi, a declarat deputatul Nicolae-Miroslav Petrețchi, marți, 15 aprilie 2025, de la tribuna Camerei Deputaților, subliniind, totodată, că, indiferent de clivajele și asperitățile în creștere, NATO rămâne, și în continuare, cea mai relevantă alianță militară din lume și principala garanție externă de securitate a României.

Reprezentantul comunității ucrainene în Parlamentul României a amintit că noua administrație americană a reiterat în mod credibil angajamentul ferm al Statelor Unite de a participa la consolidarea pe termen lung a Alianței. „Este nevoie să ne multiplicăm eforturile de menținere a unității NATO. Provocările externe cresc în intensitate și frecvență, iar nevoia de coeziune și de unitate crește și ea în mod corelat”, a declarat Nicolae-Miroslav Petrețchi, exprimând, și de la tribuna parlamentară, „încrederea deplină în capacitatea statelor membre NATO de a menține și consolida această unitate, de a depăși actualele divergențe de opinie și de acțiune”.

Domnul Petrețchi a mai spus că România are un rol încă nevalorificat suficient în acest sens și că relațiile româno-americane se vor menține pe un trend ascendent după alegerile prezidențiale. „Fidelă valorilor care au dus la crearea Alianței, țara noastră poate contribui în mod direct la dezvoltarea dialogului transatlantic. Chiar în aceste momente, o delegație bipartizană a Congresului Statelor Unite vizitează țara noastră, iar temele mari de securitate se află pe agenda vizitei. Contactele româno-americane vor spori în mod substanțial după alegerile prezidențiale, care vor reconfirma opțiunea românilor pentru busola euroatlantică strategică a României.”

Deputatul din partea Uniunii Ucrainenilor din România a arătat că, în actualul context de securitate, sporesc și obligațiile noastre de a ne consolida capacitatea individuală (națională) de a rezista unor amenințări externe. „Temele noastre de casă sunt multiple și urgente. În acest sens, este nevoie prioritară de o creștere a bugetului alocat apărării naționale, de achiziții strategice în domeniul militar, de relansare a industriei de apărare prin atragerea de fonduri europene directe, necesare acestor sectoare. Competiția pentru atragerea acestor fonduri și instrumente europene de sprijin se desfășoară acum. Orice ezitare în a ne crea un culoar favorabil în această competiție poate duce la ratarea unor oportunități rarisime”, a spus Nicolae-Miroslav Petrețchi.

Conform deputatului, garanțiile noastre de securitate pot spori și prin consolidarea capacităților colective de apărare. „Dezvoltarea parteneriatelor noastre strategice cu SUA, Marea Britanie, Franța, Polonia și Turcia este o direcție prioritară de acțiune pe care trebuie să o urmăm coerent și clar după alegerea noului președinte și reconfirmarea statutului nostru de țară cu profunde valori europene și euroatlantice (…) Avem, totodată, obligația de a ne spori, ca Alianță, măsurile de sprijin pentru constituirea unor garanții de securitate credibile pentru Ucraina și Republica Moldova și pentru a reconfigura designul arhitecturii europene de securitate, ținând cât mai departe de România și de regiune amenințările generate, în crescendo, de către actorii statali turbulenți”, a conchis Nicolae-Miroslav Petrețchi.

Observator

COLABORARE ÎNTRE UCRAINENII DE PE CELE DOUĂ MALURI ALE PRUTULUI

La inițiativa președintelui Uniunii Ucrainenilor din România, domnul Nicolae-Miroslav Petrețchi, deputat în Parlamentul României, în ziua de 14 aprilie 2025, la Iași, s-au pus bazele unei noi colaborări dintre conducerea Congresului Național al Ucrainenilor din Republica Moldova și Uniunea Ucrainenilor din România, pe de o parte, și dintre primarii unor orașe, comune și oameni de afaceri din Republica Moldova cu orașe și comune din România, pe de altă parte. Scopul principal al acestei prime întâlniri de lucru, în acest format, a fost consolidarea colaborării instituționale dintre orașele și comunele de pe ambele maluri ale Prutului, cu un accent deosebit pe atragerea de fonduri europene nerambursabile și dezvoltarea de proiecte comune. Republica Moldova, fiind în procesul de preaderare la Uniunea Europeană, prin acest prim grup de emisari și-a manifestat interesul de a afla cât mai multe informații utile, pentru a putea depăși mai ușor problemele cu care s-a confruntat și țara noastră în etapa de preaderare și aderare la Uniunea Europeană, dar și din experiența noastră în domeniul atragerii fondurilor europene.

Acțiunea a fost gândită a se desfășura pe două secțiuni. Mai întâi, a avut loc o parte informativă, teoretică, ocazie cu care să fie prezentate informațiile, concluziile, beneficiile, dar și greutățile întâmpinate atât în perioada procesului de aderare la Uniunea Europeană, cât și în ce privește elaborarea de proiecte pentru atragerea fondurilor europene nerambursabile. A urmat cea de-a doua secțiune, mai practică, prin care oaspeții noștri au avut posibilitatea de a vedea beneficiile acestora, prin vizite și discuții directe cu primarii din mai multe comune din județele Suceava, Maramureș și Satu Mare, care au beneficiat de acestea. Secțiunea l-a s-a consumat la Iași, gazda evenimentului fiind Camera de Comerț și Industrie Iași.

Delegația din Republica Moldova, în componența căreia erau opt primari din orașele și comunele de dincolo de Prut, în principal localități cu pondere mare de ucraineni, a fost condusă către Administratorul Congresului Național al Ucrainenilor din Moldova, domnul Dmytro Lekarțev, și Roman Russu, Manager al Departamentului de Implementare a Proiectelor, fiind însoțită de reprezentanți ai Uniunii Ucrainenilor din România: prim-vicepreședinte al UUR Vasile Pasenciuc și vicepreședinte Ioan Recalo, respectiv președintele și prim-vicepreședintele Filialei Iași al UUR, Daniel Serdenciuc și Victor Hrihorciuc.

Acțiunea a fost prefațată cu un cuvânt de salut din partea Uniunii Ucrainenilor din România, rostit de președintele Filialei Iași, domnul Daniel Serdenciuc, care a mulțumit domnului Paul Butnariu, președintele Camerei de Comerț și Industrie Iași pentru deschiderea de a găzdui această acțiune și a prezentat membrii delegației române prezenți la întâlnire. Totodată, a scos în evidență preocuparea domnului Nicolae-Miroslav Petrețchi, deputat în Parlamentul României, pentru dezvoltarea relațiilor de colaborare dintre România, Republica Moldova și Ucraina și pentru susținerea celor două țări în procesul de aderare la structurile Euroatlantice.

În cuvântul său, președintele Camerei de Comerț și Industrie Iași a trecut în revistă drumul parcurs de țara noastră în procesul de aderare la Uniunea Europeană, insistând pe cerințele impuse de UE pentru a se realiza acest lucru, problemele și greutățile întâmpinate pe parcurs, dar și beneficiile deosebite obținute de țara noastră de pe urma aderării la UE, a intrării în spațiul Schengen, a atragerii de fonduri europene nerambursabile, țara noastră devenind beneficiara acestora, și nu contribuitoare. În continuare, a prezentat și câteva realizări practice din țară și din Iași, ca urmare a atragerii fondurilor europene și a colaborării cu parteneri străini, prin lansarea unor proiecte finanțate de UE sau de alte țări europene. În final, dl Paul Butnariu a spus că instituția pe care o conduce, Camera de Comerț și Industrie Iași, rămâne consecventă în demersul de a poziționa pe hartă Iașul ca pol regional de dezvoltare economică și hub strategic, economic și logistic pe relația România – Republica Moldova – Ucraina.

În continuare, reprezentanții Biroului Regional pentru Cooperare Transfrontalieră România – Republica Moldova, directorul executiv Ion Apostu și ofițerul de informare și publicitate Silvia Prichici, avându-i alături pe colaboratorii CCI de la Eastern Marketing Insights, Alina Jijie și Tudor Jijie, au avut un dialog concret și pragmatic cu membrii delegației din Republica Moldova despre parteneriatele transfrontaliere, precum și despre avantajele, condițiile de eligibilitate, procedurile de implementare etc. în accesarea fondurilor europene nerambursabile pentru dezvoltarea comunităților și administrației locale. Cu această ocazie, au informat oaspeții din R. Moldova că nu peste mult timp, urmează să fie lansată o nouă sesiune de proiecte, iar, în acest sens, va fi dat publicității un ghid care va prevedea pașii concreți ce trebuie îndepliniți pentru a fi eligibili în cadrul acestor proiecte. Pe lângă aceste sesiuni de proiecte, există și alte forme de atragere de fonduri de care pot beneficia orașele sau localitățile înfrățite din cele două țări. În final, reprezentanții BRCT au oferit exemple de bune practici în implementarea de proiecte de dezvoltare urbană și rurală, sociale, de infrastructură școlară, medicală și de salubritate.

Atât președintele Camerei de Comerț și Industrie Iași, cât și ceilalți participanți din partea română au subliniat bogata experiență a municipalității ieșene în accesarea de fonduri europene, precum și deschiderea în ceea ce privește oferirea de consultanță și expertiză în acest domeniu partenerilor din Republica Moldova.

La finalul discuțiilor, dl Vasile Pasenciuc, prim-vicepreședinte al UUR, în cuvântul său, a subliniat preocuparea dlui Nicolae-Miroslav Petrețchi, președintele UUR și deputat în Parlamentul României, pentru dezvoltarea relațiilor de colaborare pe multiple planuri în interesul ambelor părți și a prezentat programul pregătit pentru delegația din Republica Moldova cu ocazia vizitelor care se vor desfășura în localitățile ucrainene din județele Suceava, Maramureș și Satu Mare .

Pe timpul discuțiilor care au urmat între membrii celor două delegații, au fost clarificate o serie de probleme care interesau delegația din R. Moldova, realizându-se schimbul de date de contact între participanți, urmând ca astfel de întâlniri să continue, în mod deosebit, după apariția Ghidului pentru următoarea sesiune de proiecte. Delegația din R. Moldova a mulțumit Uniunii Ucrainenilor din România, personal domnului președinte Nicolae-Miroslav Petrețchi pentru deschiderea manifestată și oportunitatea de a participa la această întâlnire de lucru. Delegația din Republica Moldova, însoțită de domnii Vasile Pasenciuc și Ioan Recalo, s-a deplasat spre județul Suceava, pentru a continua activitatea începută la Iași.

Această întâlnire a marcat un pas important în consolidarea relațiilor transfrontaliere și în sprijinirea procesului de integrare europeană a Republicii Moldova.

Să fie într-un ceas bun!

Victor HRIHORCIUC,
prim-vicepreședintele Filialei Iași

CRONICA ACTIVITĂŢII UUR

„Întâlnirea seniorilor cu generațiile următoare de ucraineni”, la Cornuţel

Când generațiile se așază la aceeași masă, se naște ceva prețios: dialogul sincer, care ne dă sens în comunitatea ucraineană. Asta s-a întâmplat pe 23 martie la Casa de Cultură „Ivan Șmuleac” din Cornuțel, unde Filiala Caraș-Severin a UUR a adus față în față trecutul și viitorul comunității ucrainene în cadrul acțiunii „Povestiri din adolescență – Întâlnirea seniorilor cu generațiile următoare de ucraineni”.

Seniorii au deschis, cu emoție și umor, porțile amintirilor: cum arăta distracția în tinerețea lor, ce însemna o petrecere, cum se petrecea la o nuntă ucraineană acum câteva decenii. Tinerii, la rândul lor, au întrebat, au ascultat și au descoperit că bucuria, visurile și provocările adolescenței nu s-au schimbat chiar atât de mult. Doar decorul e altul.

Dialogul s-a transformat repede într-o punte care a unit vârste, trăiri și lumi. Fiecare participant a adus cu sine o poveste, iar cele mai tulburătoare momente au venit atunci când seniorii și-au deschis sufletul despre lipsurile de altădată și puterea de a merge mai departe.

„Este o primă acțiune de acest gen, tinerii față în față cu seniorii, și pot spune că, după ce au trecut emoțiile de început, evenimentul și-a urmat cursul și a fost destul de animat. Felicit gazdele pentru idee și mobilizare, sunt sigur că exemplul lor va fi preluat și de alte organizații locale din Caraș-Severin, pentru că un astfel de dialog dintre generații este o sursă de câștig pentru ambele părți. Cei tineri au ocazia să se facă înțeleși, iar seniorii pot să arate că și ei au fost cândva tineri, că și-au depășit probleme reale și că au, până la urmă, visuri, asemeni lor”, a declarat președintele Filialei Caraș-Severin a UUR, Daniel Basaraba.

***

Cea de-a XVIII-a ediție a renumitului Festival-Concurs „Lada cu Zestre”

S-a întâmplat în ultimul weekend din martie, când județul Timiș a strălucit din nou sub semnul tradiției ucrainene. Centrul de Cultură și Artă al județului Timiș a organizat cea de-a XVIII-a ediție a renumitului Festival-Concurs „Lada cu Zestre”, o adevărată explozie de culoare, gust și sunet autentic.

Timp de două zile, localitățile Biled și Belinț au devenit gazde pentru 15 expoziții de gastronomie tradițională, 10 expoziții de etnografie, artă populară și meșteșuguri, dar și pentru un adevărat maraton artistic susținut de zeci de formații de muzică și dansuri populare, soliști vocali și instrumentiști.

Peste 21 de localități din județ și-au dat întâlnire într-o sărbătoare comună a identității locale, iar între ele s-au remarcat comunitățile în care etnia ucraineană trăiește compact și vibrează împreună.

Remetea Mică a urcat pe scenă cu orchestra „Huțulii din Banat”, acompaniind cu măiestrie concurenții de la secțiunea instrumentală: Hrin Nicolae (nai) – peste 20 de ani, Filimon Natașa (vioară) – peste 10 ani și Luca Sarli (vioară).

La rândul său, comuna Giarmata a impresionat prin dans. Ansamblul „Sânziene Bănățene”, format din zece perechi de tineri, a adus pe scenă un moment spectaculos de dans tradițional ucrainean, coordonat cu rafinament de coregrafa Veronica Kretten. Costumele autentice și energia debordantă a dansului „Hopak” au cucerit publicul, acompaniamentul fiind, din nou, asigurat de orchestra „Huțulii din Banat”.

Pe lângă artiști, pe scenă s-a simțit și implicarea profundă a birourilor locale UUR din Giarmata și Remetea Mică, prezente activ în susținerea acestor momente de excepție. Filiala Timiș a Uniunii Ucrainenilor din România continuă să demonstreze că tradiția este vie și că identitatea națională se păstrează cu demnitate, implicare și pasiune atât pe scenă, cât și în inimile celor care o trăiesc.

***

Excursie tematică a copiilor ucraineni din Dragomirești la Reșița

Data de 1 aprilie este cunoscută în întreaga lume ca „Ziua Păcălelilor”, însă pentru cei 26 de copii din localitatea timișeană Dragomirești, această zi a fost memorabilă. În timp ce alții se amuzau cu farse și glume, acest grup de elevi și preșcolari, împreună cu însoțitorii lor, a participat la o excursie tematică în orașul Reșița, descoperind locuri fascinante și acumulând noi cunoștințe despre istoria și frumusețile zonei.

Prima oprire a fost la Grădina Zoologică „Prof. Ion Crișan”, unde cei mici au descoperit o varietate impresionantă de animale, printre care zimbri, tigri, lei, urși, emu, lame, mara, ratoni și cerbi lopătari. Recent, grădina zoologică a devenit singurul parc din România care deține specia rară de măgar alb de Barock. Încântați și curioși, copiii au învățat despre habitatele și obiceiurile diferitelor specii, având parte de o experiență educativă și interactivă.

Un alt punct de atracție a fost Muzeul de Locomotive cu Abur, un simbol emblematic al Reșiței, oraș cunoscut pentru tradiția sa industrială. Copiii au admirat locomotivele cu abur expuse în aer liber și au aflat detalii interesante despre evoluția transportului feroviar. Printre cele mai interesante exponate, apreciate de copii, se numără locomotiva „Resicza”, prima construită în sud-estul Europei, în anul 1872.

Excursia s-a încheiat cu momente de distracție și voie bună în parcul de distracții, unde copiii s-au bucurat de diverse activități recreative. Le-au fost alături părinții, profesorii și președintele Organizației locale UUR Dragomirești, Maria Bejerea.

Această excursie tematică de o zi a fost subvenționată de Filiala Timiș a Uniunii Ucrainenilor din România, care are ca obiective esențiale sprijinirea elevilor, promovarea educației în limba maternă, păstrarea tradițiilor și a identității culturale ucrainene. Prin astfel de inițiative, UUR contribuie activ la dezvoltarea tinerelor generații, oferindu-le oportunități educaționale și experiențe de neuitat.

***

Ansamblul „Dunayski Sokoly”, la Festivalul-Concurs de Folclor „Ritm și Culoare”

Tradiția ucraineană a cucerit scena din Dobrogea, iar tinerii de la „Dunayski Sokoly” au fost premiați, pe 5 aprilie, la Festivalul „Ritm și Culoare” pentru copii și tineret.

Port popular, emoție sinceră și un strop de magie pe scena folclorului dobrogean, așa s-a scris astăzi povestea tinerilor din ansamblul „Dunayski Sokoly” al Uniunii Ucrainenilor din România, Filiala Tulcea, la Festivalul-Concurs Județean de Folclor „Ritm și Culoare”, ediția a II-a.

Cu inimile deschise și pași siguri de dans, acești tineri au adus în fața publicului cântec și mișcare și spiritul autentic al comunității ucrainene din Tulcea. Efortul și pasiunea lor au fost răsplătite cu Premiul III la categoria Minorități, o distincție care confirmă valoarea și frumusețea tradițiilor păstrate cu dragoste și dăruire.

Premiul este al unei întregi comunități care crede în identitate, în educație prin cultură și în forța tinerei generații de a păstra vie moștenirea ucraineană. Felicitări tuturor celor care fac posibilă această legătură între trecut și viitor, prin folclor, culoare și respect pentru moștenirea ucraineană!

***

Acțiunea cultural-educativă „Hristos a înviat!”, la Clubului copiilor ucraineni din Cluj

Sâmbătă, 12 aprilie a.c., Filiala Cluj a Uniunii Ucrainenilor din România a organizat pentru membrii „Clubului copiilor ucraineni” acțiunea cultural-educativă „Hristos a înviat!”. Gazda evenimentului, Lyudmyla Dorosh, redactor-șef al revistei pentru copii „Clopoțelul”, editat sub egida UUR, le-a povestit copiilor despre cea mai mare sărbătoare religioasă pentru creștini – Paștele.

Copiii au aflat numeroase informații despre principalele simboluri ale acestei sărbători – oul pascal, pasca și salcia, precum și despre tradițiile, obiceiurile și ritualurile pe care ucrainenii le făceau și le respectau de Paște. Organizatorii au acordat o atenție deosebită pâinii pascale – pasca. Drept urmare, copiii au aflat care a fost procesul preparării păștii pentru gospodinele ucrainene, cum se pregăteau ele pentru a o face, ce spuneau în timp ce o coceau etc.

De asemenea, organizatorii le-au prezentat copiilor prăjitura tradițională românească de Paște – cozonacul, copiii putând afla numeroase informații privind trăsăturile comune și distinctive dintre pască și cozonac. Și întrucât toți cei prezenți cunosc bine pasca ucraineană, organizatorii au decis să pregă-

(Continuare la pagina 5)

CRONICA ACTIVITĂŢII UUR

(Urmare de la pagina 4)

tească, împreună cu copiii, cozonac în cadrul atelierului de creație. Participanții la eveniment au lucrat cu aluatul dospit, l-au umplut cu diferite umpluturi și, mai apoi, după ce au împletit cozonacii, le-au copt în cuptor.

În timp ce cozonacii erau la copt, participanții la eveniment, atât copiii, cât și adulții, au început să realizeze un decor pascal – un iepuraș. Din materiale simple și accesibile – șosete și orez – copiii au realizat iepurași, sub acompaniamentul cântecelor de Paște, ornându-i cu panglici și alte elemente decorative.

Când cozonacii s-au copt și s-au răcit puțin, toată lumea le-a gustat, cu toții fiind foarte impresionați de rezultatele muncii lor. Evenimentul a mers la sufletul copiilor și al adulților, așa că toți cei prezenți au plecat spre casele lor foarte mulțumiți, așteptând deja o nouă întâlnire.

***

Olimpiada de Limba și Literatura Română pentru minorități și diaspora

În perioada 10–13 aprilie 2025, Timișoara a fost gazda Olimpiadei de Limba și Literatura Română pentru minorități naționale și pentru românii din diaspora. Evenimentul a fost organizat de Inspectoratul Școlar Județean Timiș, în parteneriat cu Universitatea de Vest din Timișoara, Liceul Teoretic „Nikolaus Lenau” și Liceul Teoretic „Bartók Béla”.

La deschiderea festivă, desfășurată în Aula Magna a Universității de Vest din Timișoara, au participat elevi din întreaga țară și din diaspora, alături de profesorii îndrumători, reprezentanți ai administrației publice locale, cadre universitare și reprezentanți ai minorităților naționale. Printre aceștia s-a numărat și prof. Maria Szabo-Condrei, președinta Filialei Timiș a Uniunii Ucrainenilor din România.

Evenimentul a debutat cu un moment artistic emoționant, susținut de grupul „Zolotii Druzii” din comuna Știuca, aparținând Filialei Timiș a Uniunii Ucrainenilor din România, care a fost răsplătit de auditoriu cu ropote de aplauze. Pe scenă, au urcat, de asemenea, mai multe ansambluri și formații reprezentative pentru etniile din Banat, contribuind la o atmosferă de sărbătoare și interculturalitate.

Olimpiada de Limba și Literatura Română pentru minorități și pentru românii din diaspora a reunit unii dintre cei mai străluciți elevi, care au susținut două probe în cadrul concursului: scris și oral. Totodată, aceștia au avut parte de activități recreative și culturale, precum vizite ghidate la obiective turistice, ateliere creative, spectacole de teatru și întâlniri cu personalități din mediul academic și cultural.

Un punct de atracție din program a fost cina festivă, în cadrul căreia participanții au purtat piese vestimentare și accesorii tradiționale, specifice grupului etnic din care provin, oferind un adevărat spectacol vizual, ilustrând, și în acest mod, extraordinara diversitate culturală din România.

În actualul context european, minoritățile naționale joacă un rol esențial în promovarea valorilor democratice, a diversității și a dialogului intercultural. Păstrarea identității culturale, lingvistice și spirituale a comunităților etnice contribuie semnificativ la îmbogățirea patrimoniului european comun. Evenimente precum olimpiadele și concursurile școlare de acest tip întăresc sentimentul de apartenență și respect reciproc, cultivând o conștiință civică deschisă și incluzivă, esențială într-o Europă unită în diversitate.

***

Vizită de studiu a unei delegații de primari și viceprimari din Republica Moldova

Cu sprijinul Uniunii Ucrainenilor din România, o delegație de primari și viceprimari din localități cu populație majoritar ucraineană din Republica Moldova a efectuat o vizită de lucru în România, în perioada 14–16 aprilie. Delegația a fost întâmpinată de prim-vicepreşedinţii UUR, Vasile Pasenciuc şi Ilie Sauciuc, și de vicepreședintele UUR, Ioan Recalo.

Inițiativa a avut ca scop principal informarea şi schimbul de experienţă în domeniile administraţiei publice şi funcţionării autorităţilor publice locale, punând accent deosebit pe dezvoltarea comunităților, prin elaborarea și implementarea de proiecte privind reabilitarea și modernizarea infrastructurii rutiere, modernizarea de drumuri, dezvoltarea durabilă a sistemelor de apă și canalizare, construirea, modernizarea și amenajarea spațiilor infrastructurii publice sociale și culturale etc.

În prima zi a vizitei, aleșii locali din Republica Moldova au avut o întâlnire de lucru cu reprezentanții Secretariatului Comun (SC) în România, InterregNext România – Moldova, în cadrul Biroului Regional pentru Cooperare Transfrontalieră Iași, au vizitat comuna Bălcăuți, județul Suceava, unde au purtat discuții cu reprezentanți ai administrației publice locale din această localitate și s-au întâlnit cu reprezentanți ai administrației publice locale din orașul Siret, județul Suceava.

În cadrul vizitei la Siret, membrii delegației au participat la un training intensiv pe tema scrierii de proiecte cu finanțare europeană, susținut de doamna Doina Iacoban, expert financiar întocmire, evaluare, implementare, management proiecte cu finanțare europeană și președinte al SC REGIONAL CONSULTING SRL, domnul Tudor Jijie, directorul Asociației Euroregiunea Siret – Prut – Nistru, și domnul Cezar Grozavu, director executiv al BRTC Suceava. Discuțiile au vizat aspecte cheie în scrierea și implementarea proiectelor finanțate din fonduri europene.

Marți, 15 aprilie, oaspeții din nordul Republicii Moldova au vizitat mai multe localități cu populație ucraineană din județul Maramureș, și anume Poienile de sub Munte, Ruscova și Remeți, unde au avut întrevederi cu mai mulți reprezentanți ai administrației publice locale, cu care au purtat discuții despre proiecte de infrastructură de transport, gaze, apă și canalizare, infrastructură de sănătate, digitalizare etc, finanțate din fonduri europene.

În ultima zi a vizitei de lucru în România, organizate de UUR, primarii și viceprimarii din localități cu populație ucraineană din Republica Moldova s-au oprit și la Ardud, județul Satu Mare, unde au fost primiți de omologii lor și au avut o întâlnire cu oameni de afaceri locali, care au accesat și realizat proiecte prin fonduri europene.

Acest demers se circumscrie eforturilor UUR de a acorda sprijin instituțiilor publice din statul vecin, pentru a realiza performanțe în atragerea și gestionarea fondurilor europene. UUR mulțumește tuturor celor care au contribuit la organizarea și desfășurarea în bune condiții a acestui proiect!

***

Vizită la instituții de învățământ cu predare în limba ucraineană din Timiș

Preşcolarii grădiniţelor cu predare în limba ucraineană din județul Timiș, precum și elevii claselor a XII-a de la secția de Limba maternă ucraineană au primit, recent, vizita prof. Maria Szabo-Condrei, inspector școlar pentru limba ucraineană în cadrul IȘJ Timiș şi președinta Filialei Timiș a Uniunii Ucrainenilor din România.

Seria de vizite menite să evalueze respectarea metodologiei-cadru de predare specifice secțiilor de limba ucraineană a urmărit, de asemenea, şi identificarea unor soluții eficiente pentru îmbunătățirea condițiilor de învățământ și sprijinirea procesului educațional în limba maternă, în general.

Printre grădiniţele vizitate, s-au numărat Grădinița cu Program Normal din Petroasa Mare, comuna Victor Vlad Delamarina, şi grădinițele din localitățile Dragomirești și Știuca, unde doamna prof. Maria Szabo-Condrei s-a întâlnit şi cu elevii şi cadrele didactice ale claselor primare pentru a discuta despre nevoile reale şi concrete ale acestora.

Seria vizitelor a inclus şi Liceul Teoretic „Iulia Hasdeu” din Lugoj, unde prof. Maria Szabo-Condrei a avut o întrevedere cu elevii clasei a XII-a, secția ucraineană. La discuții, au participat, de asemenea, directorul liceului, prof. Anda Lungu-Ursulescu, precum și prof. diriginte Violeta Manzur.

„La întâlnirea cu elevii claselor a XII-a, din cadrul secției de limba ucraineană, am discutat despre rezultatele obținute la simularea examenului de Bacalaureat. Rezultatele au fost satisfăcătoare, însă există loc pentru îmbunătățire. I-am încurajat pe elevi să aprofundeze materia și să se pregătească intens, mai ales că au mai rămas doar două luni până la examenul național. Totodată, am discutat deschis despre dificultățile întâmpinate la diferite discipline și am încercat să găsim împreună soluții care să îi ajute să obțină rezultate mai bune la Bacalaureat”, a declarat prof. Maria Szabo-Condrei.

(Continuare la pagina 6)

La 90 de ani de la nașterea profesorului IOAN REBUȘAPCĂ

Cu profund respect și recunoștință, îi urez un sincer și călduros **„La mulți ani!”** distinsului profesor, cercetător, folclorist, traducător și jurnalist ucrainean, prof. univ. dr. Ioan Rebușapcă, cu ocazia împlinirii frumoasei vârste de 90 de ani!

Născut la 29 mai 1935 în comuna Dărmănești, județul Suceava, Ioan Rebușapcă este una dintre cele mai importante personalități ale culturii ucrainene din România, care, de-a lungul a peste opt decenii de activitate, și-a dedicat viața culegerii, cercetării și promovării folclorului ucrainean din România și interferențelor culturale româno-ucrainene, aducând o contribuție fundamentală la păstrarea și valorificarea identității ucrainene în spațiul românesc.

După absolvirea liceului din Câmpulung Moldovenesc, Ioan Rebușapcă și-a continuat studiile la Facultatea de Filologie a Universității București, unde a devenit, ulterior, lector și profesor universitar, predând nu doar limba și literatura ucraineană, ci și cursuri de specialitate precum: *Folclor, istorie, cultură și civilizație ucraineană, Metodica predării limbii ucrainene în școli, Metodologia cercetării folclorului, Legături lingvistice, folclorice, literare și culturale româno-ucrainene (slave).*

Prin perseverență și pasiune, domnul Rebușapcă a urcat, treaptă cu treaptă, toate etapele formării și dezvoltării profesionale, obținând titlul de doctor în filologie și devenind una dintre vocile academice marcante în domeniul ucrainisticii.

A realizat numeroase cercetări de teren în localități ucrainene și mixte din România, contribuind la cunoașterea și înțelegerea profundă a folclorului, dialectologiei, poeticii populare și a literaturii ucrainene, iar lucrările sale reflectă o pasiune neobosită pentru detalii, simboluri, tradiții și interferențe culturale, fiind repere fundamentale în studiile de specialitate.

Printre volumele sale se numără titluri de referință precum: *Nașterea simbolului (1975); Individualitatea clasicilor (în limba română, 1977); Cununa anului (ediție bilingvă, 2002); Poezia colindelor (în limba română, 2006); Universul literaturii orale și al celei scrise, vol. I (2010); Universul literaturii orale și al celei scrise, vol. II (2013), Pagini ale Şevcenkianei din România, vol. I (ediţie bilingvă, 2016), Pagini ale Şevcenkianei din România, vol. II (ediţie bilingvă, 2017).*

Domnul profesor Rebușapcă este și unul dintre fondatorii Uniunii Ucrainenilor din România, făcând parte din grupul de inițiativă reunit la București în zilele de 28-29 decembrie 1989, pentru punerea bazelor singurei organizații reprezentative a comunității ucrainene din țară.

Activitatea domniei sale a fost recunoscută și apreciată la nivel național și internațional, fiind membru al Societății Științifice „Taras Șevcenko” din Paris, Doctor Honoris Causa al Universității „Yurii Fedkovyci” din Cernăuți, iar, în perioada 1992-1993, visiting professor la Universitatea Alberta din Canada. Este, de asemenea, membru al Comitetului Asociației Internaționale a Ucrainiștilor, al Uniunii Scriitorilor din România, al Asociației Slaviștilor din România, fost membru al Comisiei de Folclor a Academiei Române, primul președinte și apoi vicepreședinte al Filialei București a Uniunii Ucrainenilor din România, precum și redactor al revistei cultural-literare „Naș holos” („Glasul nostru”).

Astăzi, la ceas aniversar, în numele Consiliului (Rada) Uniunii Ucrainenilor din România, adresez profesorului și folcloristului Ioan Rebușapcă urările noastre sincere de sănătate, putere și împliniri, să se bucure de respectul cuvenit unei vieți trăite în slujba limbii, culturii, valorilor și sufletului ucrainean, mulțumindu-i, totodată, pentru modelul de dedicare, demnitate și excelență pe care îl reprezintă pentru întreaga noastră comunitate!

La mulți ani, cu aleasă prețuire și considerație, prof. univ. dr. Ioan Rebușapcă!

În numele Consiliului (Rada) Uniunii Ucrainenilor din România,
Președintele Uniunii Ucrainenilor din România,
Deputat Nicolae-Miroslav PETREȚCHI

CRONICA ACTIVITĂŢII UUR

(Urmare de la pagina 5)

Cu această ocazie, prof. Anda Lungu-Ursulescu, directorul Liceului Teoretic „Iulia Hasdeu” din Lugoj, a subliniat faptul că Uniunea Ucrainenilor din România susține constant elevii care studiază în limba maternă, oferindu-le numeroase oportunități, precum: cazare gratuită la sediul Organizației Locale UUR Lugoj, burse școlare, premii în bani la concursuri și olimpiade, acces la excursii tematice și tabere școlare. În opinia sa, toate aceste beneficii ar trebui să îi motiveze și mai mult pe elevi să continue să studieze limba maternă ucraineană, cu seriozitate și responsabilitate.

Studiul în limba maternă joacă un rol esențial în păstrarea identității culturale și spirituale a etnicilor ucraineni din România. Prin învățarea limbii ucrainene, încă din grădiniță și până la liceu, copiii își dezvoltă nu doar competențele lingvistice, ci și sentimentul de apartenență la o comunitate cu o istorie, tradiții și valori proprii. Implicarea Uniunii Ucrainenilor din România în susținerea acestei forme de educație demonstrează angajamentul său ferm pentru păstrarea și promovarea patrimoniului cultural și lingvistic al comunității ucrainene.

***

UUR-Timiș, la programul de dezvoltare profesională „Școala de proiecte culturale”

Reprezentanții Filialei Timiș a Uniunii Ucrainenilor din România au participat, în perioada 15-17 aprilie, la programul de dezvoltare profesională „Școala de proiecte culturale”, inițiat de Centrul de Proiecte al municipiului Timișoara și destinat sprijinirii organizațiilor culturale în procesul de accesare și gestionare a fondurilor nerambursabile.

Participarea UUR la acest program, prin reprezentanții Filialei Timiș, prof. Maria Szabo-Condrei, Naomi Kifa, Nicoleta Hrin și av. Eugen Boeru, reflectă angajamentul constant al Uniunii față de dezvoltarea și promovarea valorilor culturale ucrainene în spațiul multicultural al județului Timiș.

Programul, desfășurat sub coordonarea Ralucăi Iacob, expert cu peste două decenii de experiență în politici de finanțare și management de proiecte culturale, s-a remarcat prin rigoare, claritate în livrarea informațiilor și deschidere către dialog constructiv. Agenda evenimentului a inclus sesiuni teoretice despre filosofia și mecanismele finanțării culturale, cât și ateliere practice, care au facilitat înțelegerea pașilor esențiali în conceperea și implementarea unui proiect cultural eligibil.

Reprezentanții UUR Timiș au apreciat atmosfera deosebită și caracterul pragmatic al întâlnirilor, care au creat oportunități reale de interacțiune directă atât cu responsabilii decizionali din cadrul Primăriei municipiului Timișoara, cât și cu beneficiari ai programelor de finanțare, care au împărtășit experiențe valoroase din implementarea unor proiecte culturale locale.

Totodată, reprezentanții Filialei UUR Timiș și-au exprimat interesul îndeosebi pentru diversitatea programelor de finanțare prezentate, remarcând în mod special inițiativele dedicate mobilității profesionale, susținerii actului artistic, precum și parteneriatelor culturale între școli și comunități. UUR Timiș consideră participarea la aceste programe o oportunitate strategică de consolidare a identității culturale a comunității ucrainene din județ, de stimulare a dialogului intercultural și de creștere a vizibilității contribuției sale în peisajul cultural timișorean.

În urma participării la această ediție a „Școlii de proiecte culturale”, UUR Timiș intenționează să elaboreze și să înscrie propuneri concrete în cadrul unor apeluri precum „Cultura în prezent”, „Energie! Burse de creație”, „Tineret în acțiune” sau „Școli creative 2025-2026”. Aceste demersuri vor viza atât valorificarea patrimoniului cultural ucrainean, prin inițiative educaționale și artistice, cât și implicarea tineretului în activități multiculturale cu impact local și regional.

Filiala Timiș a Uniunii Ucrainenilor din România mulțumește organizatorilor pentru calitatea deosebită și utilitatea programului, reafirmându-și deschiderea de a colabora activ cu autoritățile locale și cu celelalte organizații culturale din oraș, în vederea realizării unor proiecte sustenabile, relevante și incluzive.

Ediția a XXVI-a a Concursului de recitare a poeziei ucrainene
– etapa județeană –

RONA DE SUS, MARAMUREŞ

Cea de-a XXVI-a ediție a „Concursului de recitare a poeziei ucrainene” – etapa județeană, s-a desfășurat sâmbătă, 5 aprilie, la sediul organizației locale Rona de Sus a Uniunii Ucrainenilor din România.

Evenimentul a reunit 116 elevi din ciclurile primar, gimnazial și liceal, care au participat cu emoție și entuziasm la această competiție dedicată promovării limbii și literaturii ucrainene. Alături de elevi, în sală s-au aflat părinții și bunicii acestora, care i-au susținut cu drag, bucurându-se de talentul și dăruirea lor.

Participanții au fost evaluați pe baza unor criterii precum expresivitatea recitării poeziei și autenticitatea portului popular ucrainean specific localității de proveniență, iar pentru elevii claselor III-XII – și abilitatea de a citi un text la prima vedere.

Concursul a fost moderat de președintele Filialei Maramureș a UUR, Miroslav-Nicolae Petrețchi, care a avut și bucuria de a înmâna premiile celor mai talentați elevi. Evenimentul s-a bucurat de prezența unor invitați de seamă, printre care s-au numărat prof. Ana Maria Covaci, inspector școlar pentru minoritatea ucraineană, Lucreția Semeniuc, directorul Liceului Pedagogic „Taras Șevcenko”, Vasile Pasenciuc, prim-vicepreședinte al UUR, Ioan Recalo și Ana Sambor, vicepreședinți ai UUR, Maria Papariga, președinta Organizației locale Valea Vișeului, Mariana Lucia Nan, președinta Organizației locale Bistra, Mihai Narcis Bobriuc, președintele Organizației locale Bocicoiu Mare, Mihai-Ioan Lauruc, președintele Organizației locale Rona de Sus.

Acest eveniment educațional a evidențiat, încă o dată, angajamentul Uniunii Ucrainenilor din România față de păstrarea și valorificarea patrimoniului cultural ucrainean, precum și față de promovarea educației în limba maternă.

LUGOJ, TIMIŞ

Elevii timișeni care studiază limba și literatura maternă ucraineană s-au întrecut în cadrul „Concursului de recitare a poeziei în limba ucraineană-maternă”, faza județeană, organizat în ziua de 11 aprilie de Filiala Timiș a Uniunii Ucrainenilor din România. Cea de-a XXVI-a ediție a concursului s-a desfășurat la Liceul Teoretic „Iulia Hasdeu” din Lugoj, în prezența unor invitați de seamă: directorul instituției gazdă, prof. Anda Lungu-Ursulescu, directorul adjunct, prof. Horațiu Suciu, precum și directorul Școlii Gimnaziale Bârna, prof. Ionel Petrea.

Evenimentul mult așteptat s-a desfășurat într-un cadru emoționant, concursul fiind jurizat de prof. Nicolae Benzar, directorul Școlii Gimnaziale Știuca, înv. Maria Oncea, înv. Adelina Bobic și prof. pensionar Ana Bereghi. Președintele juriului a fost prof. Maria Szabo-Condrei, care, în dublă calitate, de inspector de specialitate la ISJ Timiș și de președinte al Filialei UUR Timiș, le-a urat succes participanților și a adresat felicitări atât elevilor, cât și dascălilor acestora pentru implicarea deosebită în păstrarea limbii, culturii și valorilor identitare ucrainene.

Cei peste 100 de concurenți, din ciclurile primar, gimnazial și liceal, au fost pregătiți de cadre didactice dedicate: prof. Violeta Manzur (Liceul Teoretic „Iulia Hasdeu” și Școala Gimnazială „Anișoara Odeanu” Lugoj), prof. Mariana Cubaș (Școala Gimnazială Petroasa Mare și Școala Gimnazială Știuca), prof. Maria Holovcsuk (Școala Gimnazială Știuca), prof. Ioan Smecicaș (Școala Gimnazială Bârna), prof. Vasile Bilan (Școala Gimnazială Darova și Școala Gimnazială Bethausen), prof. Ana Hrin (Școala Gimnazială Mașloc), prof. Mioara Cinar (Școala Gimnazială Știuca), și înv. Maria Bejerea (Școala Primară Dragomirești). Din partea Filialei Timiș a UUR a fost prezentă Mihaela Bumbuc, prim-vicepreședinte, alături de Liliana Țimbota, șef birou.

Evaluarea participanților s-a realizat pe baza a două probe: recitarea unei poezii și lectura la prima vedere a unui text în limba maternă. Juriul a urmărit criterii clare și bine structurate. La proba de recitare, accentul s-a pus pe alegerea poeziei (preferabil din clasicii literaturii ucrainene), claritatea dicției, expresivitate, pronunția corectă a sunetelor specifice limbii, prezența scenică și frumusețea costumului tradițional. În ceea ce privește proba de lectură la prima vedere, elevii au fost evaluați în funcție de coerență, expresivitate, pronunție corectă, dicție și accent.

Pentru etapa națională, s-au calificat 13 concurenți din județul Timiș, de la clasa pregătitoare până la clasa a XII-a, aceștia urmând să fie însoțiți de câțiva dintre profesorii lor de limba ucraineană.

Competiția s-a desfășurat conform regulamentului stabilit și aprobat în cadrul Consiliului (Radei) UUR, ceea ce a asigurat un cadru organizatoric unitar și echitabil, adaptat nivelului de vârstă și competențelor lingvistice ale participanților.

Prin astfel de concursuri, se consolidează nu numai cunoștințele lingvistice ale elevilor, ci și sentimentul de apartenență la o comunitate cu rădăcini adânci. Conservarea și promovarea limbii materne sunt esențiale pentru păstrarea identității culturale a minorității ucrainene din România. Concursul de recitare a poeziei în limba maternă, ucraineană, devine, astfel, nu numai o competiție școlară, ci și un instrument esențial de conservare a patrimoniului spiritual și literar ucrainean, transmis din generație în generație, cu pasiune și responsabilitate.

MICULA, SATU MARE

Joi, 17 aprilie 2025, organizația Micula a Uniunii Ucrainenilor din România a fost gazda etapei județene a Concursului de recitare a poeziei ucrainene. Într-un cadru festiv, 44 de elevi care studiază limba ucraineană la Școala Gimnazială „Gellert Sandor”, din clasele pregătitoare până la clasa a VIII-a, au oferit publicului momente pline de emoție. Ei au recitat poezii din opera poeților ucraineni, dând posibilitatea ascultătorilor și juriului să redescopere frumusețea poeziei, trăirile, suferințele și bucuriile transpuse de poeți în versuri.

În afara elogiului pe care îl aduce creației literare de expresie ucraineană, acest concurs este o oportunitate pentru micii recitatori de a-și exersa dicția, pronunția, frazarea sau gestica și de a purta cu mândrie frumoasele costume tradiționale ucrai-

nene, demonstrând, încă o dată, importanța pe care o acordă păstrării tradițiilor și obiceiurilor ucrainene.

Juriul concursului a avut dificila, dar plăcuta misiune de a-i selecta pe cei mai buni, iar deliberarea nu a fost simplă. Astfel, opt elevi au obținut premiul I, calificându-se pentru etapa națională a Concursului de recitare a poeziei ucrainene.

Președinta Filialei Satu Mare a Uniunii Ucrainenilor din România, Irina Liuba Horvat, a felicitat toți concurenții pentru munca depusă, le-a urat mult succes și a mulțumit în mod deosebit profesorilor pregătitori, Adriana Bejera Horvat și Alexandra Iurac, care au fost alături de elevi, dar și părinților, care sunt mereu alături de copiii lor și se implică în activitățile organizate de UUR.

La rândul său, președintele organizației locale Micula a UUR, Vasile Buciuta, a vorbit despre necesitatea păstrării vii a poeziei ucrainene și și-a exprimat bucuria de a vedea că tinerii participă la astfel de evenimente în număr mare, subliniind susținerea deosebită acordată învățământului în limba ucraineană maternă de către Uniunea Ucrainenilor din România.

Localnicii participanți la eveniment au mulțumit Uniunii Ucrainenilor din România pentru premiile substanțiale oferite concurenților și pentru susținerea tuturor activităților dedicate învățământului și culturii.

Sursa: www.uur.ro

Culori, glasuri şi emoţii pe scena poeziei, la Bălcăuţi

Etapa județeană a „Concursului de recitare a poeziei ucrainene”, organizat anual de Uniunea Ucrainenilor din România – Filiala Suceava, reprezentată de președintele Ilie Sauciuc, în parteneriat cu Școala Gimnazială Bălcăuți, reprezentată de directorul prof. Mihaela Pintrijel, este un adevărat festival al limbii materne, al artei și al sensibilității, care oferă elevilor etnici ucraineni oportunitatea de a-și pune în valoare talentul, expresivitatea și dragostea față de poezie.

Ediția a XXVI-a a concursului a avut loc în ziua de 30 aprilie, la Bălcăuți, reunind peste 100 de elevi, începând cu cei din clasa pregătitoare până la cei din clasa a XII-a.

Juriul a fost format din profesori de limba ucraineană din județul Suceava: Anca Știubianu, Loredana Mândrășteanu, Antoneta Crainiciuc, Constantina Bursuc, Iuliana Zebreniuc, Delia Martineac, Diana Fraseniuc, Geta Dobranschi, Narcisa Cîrstean, Lidia Dascaliuc. Concursul a inclus două probe: recitarea artistică a unei poezii din literatura ucraineană clasică sau din cea contemporană și, începând cu clasa a III-a, citirea unui text la prima vedere. Evaluarea concurenților s-a făcut după criterii care au vizat exprimarea corectă în limba ucraineană, intonația, accentul, dicția, expresivitatea, mimica, gestica și portul popular. Emoția a fost palpabilă în rândul participanților, fiecare evoluție scenică fiind însoțită de priviri timide, zâmbete emoționate și aplauze sincere. Prin glasurile lor vibrante, copiii au reușit să transmită mesajul poeziei și să evoce trăiri profunde. Participanții s-au remarcat prin originalitate și expresivitate, dovedind o maturitate artistică surprinzătoare.

Pentru etapa națională a concursului, s-au calificat elevii care au ocupat locul I, la nivel gimnazial, iar, la nivel liceal, ocupanții locului I și II, aceștia fiind cei care vor reprezenta județul Suceava, la Sighetu Marmației, județul Maramureș, în perioada 9-10 mai 2025:

Odoviciuc Melania, CP, Școala Gimnazială „Petru Mușat” din Siret, prof. îndrumător Mirabela Violeta Carpiac;

Diaconescu Iustina, cl. I, Școala Gimnazială „Petru Mușat” din Siret, prof. îndrumător Mirabela Violeta Carpiac;

Maghiar Iulian Ștefan, cl. II, Colegiul Național „Mihai Eminescu” din Suceava, prof. îndrumător Delia Mihaela Martineac;

Boiciuc Ana Maria, cl. III, Școala Gimnazială Bălcăuți, prof. îndrumător Elena Narcisa Cîrstean;

Ruscior Adelina, cl. IV, Școala Gimnazială Bălcăuți, prof. îndrumător Elena Narcisa Cîrstean;

Sadoveac Matei Gabriel, cl. V, Școala Gimnazială Bălcăuți, prof. îndrumător Anca Mariana Știubianu;

Coutun Maria, cl. VI, Școala Gimnazială Bălcăuți, prof. îndrumător Anca Mariana Știubianu;

Șoiman Paul, cl. VII, Școala Gimnazială Bălcăuți, prof. îndrumător Anca Mariana Știubianu;

Nicolaișen Cosmina, cl. VIII, Școala Gimnazială „Petru Mușat” din Siret, prof. îndrumător Carpiac Mirabela Violeta;

Shendyruk Marta, cl. IX, Colegiul Național „Petru Rareș” din Suceava, prof. îndrumător Martineac Delia Mihaela;

Stolerciuc Teodora, cl. IX, Colegiul Național „Eudoxiu Hurmuzachi” din Rădăuți, prof. îndrumător Martineac Delia Mihaela;

Motrescu Ioan, cl. X, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Mitropolit Dosoftei” din Suceava, prof. îndrumător Martineac Delia Mihaela;

Țega Georgiana, cl. X, Colegiul Național „Eudoxiu Hurmuzachi” din Rădăuți, prof. îndrumător Delia Mihaela Martineac;

Crejenocschi Daniela Maria, cl. XI, Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” din Siret, prof. îndrumător Antoneta Cornelia Crainiciuc;

Cernăuțan Valeria, cl. XI, Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” din Siret, prof. îndrumător Antoneta Cornelia Crainiciuc;

Gavriloae Nicolai, cl. XII, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Mitropolit Dosoftei” din Suceava, prof. îndrumător Delia Mihaela Martineac;

Anițulesei Codrin Gabriel, cl. XII, Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” din Siret, prof. îndrumător Antoneta Cornelia Crainiciuc.

Atât premianții, cât și participanții au fost recompensați cu premii în bani oferiți de Uniunea Ucrainenilor din România: premiul I – 200 de lei, premiul II – 150 de lei, premiul III – 100 de lei, mențiune – 70 de lei și participarea – 50 de lei.

Scopul acestui concurs este de a valorifica potențialul artistic al elevilor, de a le stimula încrederea în sine și dorința de afirmare, dar și de a întări legăturile de parteneriat dintre școlile cu predare în limba ucraineană din județ, fiind un bun prilej de a celebra identitatea și tradiția într-un cadru în care arta devine limbaj universal.

Delia MARTINEAC

Încă se MAI poate...

Încă se MAI poate să dedici, în MAI,
Gândurile toate celor dragi, să stai,
Să privești lalele, să numeri bujori,
Să-i dăruiești mamei un buchet cu flori.

Încă se MAI poate să trăiești în pace,
Să devină „MAI-ul” o lună de trezire,
Cum natura toată a revenit la viață,
Omul să revie la „bună simțire”.

Încă se MAI poate, traversând oceane,
Să luăm din lume ce-i frumos și bun,
Asta nu înseamnă s-aruncăm, în grabă,
„Coșul de valoare”, cel cu grai străbun!

Hai, să dăm uitării, iarna cea geroasă!
Să privim la vremea care e frumoasă,
Să privim spre tinerii pe care îi iubim ...
Încă se MAI poate, în MAI „să-nflorim”!

Claudia SEMCIUC

Cea de-a XXXI-a ediție a Olimpiadei Naționale de Limba și Literatura Ucraineană Maternă, desfășurată cu succes la Suceava

(Urmare de la pagina 1)

În continuare, prezentăm rezultatele atât la nivel gimnazial, cât și la cel liceal:

Clasa a V-a:

Premiul I – Fraseniuc Natalia Ecaterina, Școala Gimnazială Bălcăuți, prof. îndrumător Diana Emanuela Fraseniuc;

Premiul II – Prodaniuc Sofia, Școala Gimnazială Rona de Sus, prof. îndrumător Iuliana Babota;

Premiul III – Iavorovschi Iuliana, Școala Gimnazială Valea Vișeului, prof. îndrumător Mihaela Rusnack;

Mențiune – Dzeric Alexandra Maria, Școala Gimnazială Remeți, prof. îndrumător, Ana-Maria Covaci;

Mențiune – Cauni Vasile, Școala Gimnazială Târnova, prof. îndrumător Anna Hanțig;

Mențiune – Dumnici Erika Maria, Școala Gimnazială Remeți, prof. îndrumător Livia Roman;

Mențiune – Cut Anamaria, Școala Gimnazială Bârna, prof. îndrumător Ion Smecicaș;

Clasa a VI-a:

Premiul I – Gorgan David Cristian, Școala Gimnazială Crasna Vișeului, prof. îndrumător Viorica Maria Coroli;

Premiul II – Sambor Sara, Școala Gimnazială Valea Vișeului, prof. îndrumător Mihaela Rusnack;

Premiul III – Melen Maria, Școala Gimnazială Ulma, prof. îndrumător Iuliana Maria Zebreniuc;

Mențiune – Hrezdac Ioan, Școala Gimnazială Știuca, prof. îndrumător Mariana Cubaș;

Clasa a VII-a:

Premiul I – Gridjac Anita-Delia, Școala Gimnazială Rona de Sus, prof. îndrumător Iuliana Babota;

Premiul II – Dobroschi Marusia, Școala Gimnazială Valea Vișeului, prof. îndrumător Mihaela Rusnack;

Premiul III – Bumbar Emanuela, Școala Gimnazială Ruscova, prof. îndrumător Mariana Dobroțchi;

Mențiune – Humeniuc Amalia, Școala Gimnazială Bălcăuți, prof. îndrumător Anca-Mariana Maidaniuc;

Clasa a VIII-a:

Premiul I – Pituleac Mariana-Alina, Școala Gimnazială Valea Vișeului, prof. îndrumător Mihaela Rusnack;

Premiul II – Hoșciuc Sara-Maria, Școala Gimnazială Valea Vișeului, prof. îndrumător Mihaela Rusnack;

Premiul III – Chirilă Andra-Mariana, Școala Gimnazială Repedea, prof. îndrumător Halena Miculaiciuc;

Mențiune – Cozariuc Alexandru, Școala Gimnazială Bălcăuți, prof. îndrumător Lidia Dascaliuc;

Clasa a IX-a:

Premiul I – Shendyruk Marta, Colegiul Național „Petru Rareș” din Suceava, prof. îndrumător Delia Martineac;

Premiul II – Humeniuc Luiza Mădălina, Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” din Siret, prof. îndrumător Antoneta Crainiciuc;

Premiul III – Dobroțchi Maria, Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” din Sighetu Marmației, prof. îndrumător Emilia Codrea;

Mențiune – Bobriuc Benedetta Ivanka, Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” din Sighetu Marmației, prof. îndrumător Larisa Maticiuc;

Clasa a X-a:

Premiul I – Barbakar Teofil, Seminarul Teologic Liceal „Mitropolitul Dosoftei” din Suceava, prof. îndrumător Delia Martineac;

Premiul II – Caleniuc Tatiana, Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” din Siret, prof. îndrumător Antoneta Crainiciuc;

Premiul III – Mehlei Ioan, Seminarul Teologic Liceal „Mitropolitul Dosoftei” din Suceava, prof. îndrumător Delia Martineac;

Mențiune – Șmuliac Alex Remus, Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” din Sighetu Marmației, prof. îndrumător Emilia Codrea;

Clasa a XI-a:

Premiul I – Zegrea Constantin Oleg, Seminarul Teologic Liceal „Mitropolitul Dosoftei” din Suceava, prof. îndrumător Delia Martineac;

Premiul II – Voloșin Ioana, Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” din Sighetu Marmației, prof. îndrumător Emilia Codrea;

Premiul III – Mehno Georgiana, Colegiul Național „Eudoxiu Hurmuzachi” din Rădăuți, prof. îndrumător Delia Martineac;

Mențiune – Shiman Yulian, Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” din Sighetu Marmației, prof. îndrumător Emilia Codrea;

Clasa a XII-a:

Premiul I – Gavriloae Nicolai, Seminarul Teologic Liceal „Mitropolitul Dosoftei” din Suceava, prof. îndrumător Delia Martineac;

Premiul II – Bejenar Alexandra, Colegiul Național „Mihai Eminescu” din Suceava, prof. îndrumător Delia Martineac;

Premiul III – Bodnar Khrystyna, Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” din Sighetu Marmației, prof. îndrumător Emilia Codrea;

Mențiune – Oliveira Kuth Claudio Mariano, Liceul Teoretic „Iulia Hasdeu” din Lugoj, prof. îndrumător Violeta Manzur.

Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava a oferit elevei Caliniuc Tatiana (din clasa a X-a, Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” din Siret, prof. îndrumător Antoneta Crainiciuc) *Premiul pentru originalitatea abordării subiectelor* în cadrul olimpiadei.

Festivitatea de premiere s-a desfășurat în ziua de 26 aprilie, iar premiile în bani au fost acordate de Ministerul Educației și Cercetării (premiul I – 1000 lei, premiul II – 700 lei, premiul III - 500 lei, iar mențiunea – 300 lei) și de Uniunea Ucrainenilor din România (premiul I – 2000 lei, premiul II – 1200 lei, premiul III – 1000 lei, mențiunea – 800 lei și premiul de participare – 400 lei). UUR a recompensat munca și strădania dascălilor astfel: 1000 lei pentru membrii Comisiei Centrale, 1000 lei pentru profesorii îndrumători și 500 lei pentru profesorii însoțitori.

Olimpiada urmărește promovarea și valorificarea competențelor lingvistice și culturale ale elevilor aparținând minorității ucrainene din România, încurajând excelența, spiritul competitiv și dragostea pentru patrimoniul literar și lingvistic ucrainean. De asemenea, competiția își propune să stimuleze interesul tinerilor pentru aprofundarea limbii materne și cultivarea identității lor culturale. Desfășurarea impecabilă a evenimentului a confirmat succesul acestei ediții și conferă județului Suceava statutul unui important centru al promovării educației minorităților naționale.

CONCERT PREPASCAL DE CÂNTECE RELIGIOASE, LA ȘTIUCA

Sărbătorile Pascale reprezintă cel mai important moment spiritual pentru comunitatea ucraineană din România, fiind celebrate cu profundă evlavie și respect față de tradițiile moștenite din generație în generație.

Deși etnicii ucraineni din țara noastră aparțin diferitelor confesiuni religioase precum ortodoxă de rit vechi și nou, greco-catolică, romano-catolică, penticostală, adventistă de ziua a șaptea sau baptistă, bucuria Învierii Mântuitorului Iisus Hristos unește întreaga comunitate în credință și solidaritate. Paștele nu este doar o celebrare a credinței, ci și o reafirmare a identității culturale ucrainene. Comunitățile din județele Maramureș, Suceava, Caraș-Severin, Timiș sau din alte zone în care trăiesc compact etnici ucraineni își păstrează cu sfințenie tradițiile, integrându-le în viața cotidiană și transmițându-le cu grijă noilor generații. O astfel de tradiție o reprezintă și Concertul Prepascal de Cântece Religioase din Timiș, organizat în data de 6 aprilie a.c., la Căminul Cultural din Știuca. Evenimentul a reunit peste 150 de participanți din localitățile Timișoara, Lugoj, Bethausen, Criciova, Știuca, Remetea Mică, Dragomirești, Petroasa Mare și Darova, aparținând mai multor confesiuni religioase. Alături de membrii Filialei Timiș a Uniunii Ucrainenilor din România și ai organizațiilor locale, a fost prezentă și o delegație a conducerii centrale a UUR, din care a făcut parte și președintele Uniunii, deputatul Nicolae-Miroslav Petrețchi.

În deschiderea evenimentului, domnia sa a transmis următorul mesaj: „Astfel de evenimente sunt esențiale, deoarece ne apropie și ne întăresc credința în Dumnezeu. Mă bucur să observ că tot mai mulți oameni, în special tineri, participă la aceste manifestări, pentru că ei sunt cei care vor duce mai departe tradițiile și obiceiurile păstrate de secole. De asemenea, mă bucur că aceste manifestări au loc la Știuca, una dintre cele mai active comunități locale din județul Timiș, un model de bună conviețuire între toate cultele religioase, între populația majoritară și cea minoritară. Este încurajator faptul că Filiala Timiș a UUR și Organizația Locală Știuca a UUR conlucrează eficient cu: administrația locală, instituțiile de învățământ și cultele religioase în organizarea unor astfel de evenimente”.

În calitate de președinte al Filialei Timiș a UUR, prof. Maria Szabo-Condrei a subliniat importanța spirituală și identitară a concertului: „Astfel de momente ne apropie mai mult de cer și de Dumnezeu. Ele contribuie la întărirea identității culturale și spirituale a etnicilor ucraineni, asigurând continuitatea valorilor și obiceiurilor noastre. Mulțumim Uniunii Ucrainenilor din România pentru sprijinul financiar și organizatoric, în special domnului deputat Nicolae-Miroslav Petrețchi, a cărui activitate în Parlamentul României se reflectă nu doar în sprijinul pentru comunitatea ucraineană, ci pentru toți cetățenii țării”.

Printre reprezentanții Filialei Timiș, s-au numărat și prim-vicepreședinții Sorin Șpilca și Vasile Drozd, vicepreședintele Vasile Șandor, precum și președinții organizațiilor locale din Știuca, Dragomirești, Petroasa Mare și Bethausen. Administrația locală a fost reprezentată de primarul comunei Știuca, Vasile Bejera, și de viceprimarul Andrei Bohar.

Primarul comunei Știuca a declarat: „A fost un concert deosebit de plăcut și înălțător. Este o adevărată bucurie să vezi grupuri de tineri care îl slăvesc pe Dumnezeu și se pregătesc cu atâta dăruire pentru astfel de evenimente. Este îmbucurător să constatăm că tot mai mulți tineri se apropie de biserică și de valorile spirituale, mai ales într-o societate în care aceste legături riscă să se piardă”.

Au participat, de asemenea, profesori și directori ai unităților de învățământ în care se studiază limba ucraineană, printre care Anda Lungu-Ursulescu (Liceul Teoretic „Iulia Hasdeu” din Lugoj), Dorina Stan (Școala Gimnazială Darova), Ionel Petrea (Școala Gimnazială Bârna) și Nicolae Benzar (Școala Gimnazială Știuca).

Publicul a fost încântat de prestațiile artistice ale grupurilor religioase: corul de copii al Bisericii Ortodoxe Ucrainene din Știuca (coord. Mioara Cinar), grupul Bisericii Penticostale din Darova (coord. Maria Crișan), grupul instrumental „Harmonia” din Bethausen (coord. pastor Ionel Vlad), grupul „Moloda Nadia” din Lugoj (coord. Gabriel Bilan), grupurile corale ale bisericilor ortodoxe și penticostale din Criciova, Petroasa Mare, Timișoara și Știuca.

Au impresionat și soliștii: Vasile Bilan (voce), Ionel Vlad (trompetă), Marusia Popovici (voce), Nicoleta Hrin (vioară), iar momentul special al serii a fost oferit de Liza Kovalova, o tânără ucraineană care a interpretat două melodii religioase, una în limba ucraineană și una în limba română. Ea a mărturisit emoționată: „A te gândi la Dumnezeu este cel mai frumos lucru pe care îl pot face oamenii. De Paște, creștinii ar trebui să primească speranță, speranța pe care ne-o dorim și noi, pentru Ucraina. Mi-e dor de casă, de cei dragi și de tot ce înseamnă Ucraina”.

La finalul celei de-a doua ediții a concertului, reprezentanții cultelor religioase participante, printre care Costel Trandafir, Daniel Bejera și Ionel Vlad, au adresat mulțumiri Uniunii Ucrainenilor din România pentru sprijinul constant acordat în promovarea valorilor spirituale și a tradițiilor religioase din cadrul comunității ucrainene.

Mihaela BUMBUC

SPECIALIZAREA LIMBA ȘI LITERATURA UCRAINEANĂ A FACULTĂȚII DE LITERE DIN CADRUL UNIVERSITĂȚII „BABEȘ-BOLYAI” DIN CLUJ-NAPOCA

– 25 DE ANI DE EXISTENȚĂ –

Anul acesta se împlinesc 25 de ani de când, la Facultatea de Litere din Cluj-Napoca, funcționează specializarea *Limba și literatura ucraineană* în cadrul Departamentului de Limbi și literaturi slave, prilej cu care ne propunem să aducem în fața cititorilor noștri câteva informații legate de această realizare.

Trebuie menționat, în primul rând, faptul că înființarea acestei specializări, în anul 1999, s-a înscris în proiectul de multiculturalitate promovat de Universitatea Babeș-Bolyai, proiect caracterizat prin diversitate lingvistică și culturală, și, de asemenea, în procesul început, în urmă cu peste 80 de ani, când, la Catedra de filologie slavă se studiau limbi slave precum: bulgara, ceha, polona, rusa și ucraineana.

Bazele acestei specializări au fost puse din mai multe considerente: 1) o mai bună cunoaștere a limbilor și culturilor europene (și extraeuropene), direcția care se înscrie în dezideratul și obiectivele Uniunii Europene privind integrarea comunitară; 2) necesitatea de a asigura cadre didactice pentru școlile cu predare în limba ucraineană atât din Maramureș, cât și din alte zone ale țării unde există populație de etnie ucraineană (Banat, Dobrogea, Moldova) și 3) posibilitatea de a continua studierea și cercetarea în limba ucraineană la diferite niveluri (licență, masterat, doctorat), dat fiind faptul că, în noua conjunctură politică, e nevoie de un număr tot mai mare de specialiști în cultura și limba ucraineană (traducători, interpreți, ghizi, specialiști în zona de frontieră etc.).

În decursul timpului, dezvoltarea specializării s-a realizat pe trei coordonate: 1) didactică, 2) științifică și 3) culturală.

În ceea ce privește coordonata didactică, specializarea de *Limbă și literatură ucraineană*, care se înscrie în domeniul limbă și literatură, funcționează, astăzi, în regim de specializare principală (A), cu locuri bugetate și cu taxă, având în completare o specializare B la alegere: Limba și literatura **română** / Limba și literatură **maghiară** / O limbă și literatură modernă: **Engleză, Franceză, Germană, Italiană, Spaniolă, Rusă, Norvegiană, Finlandeză, Japoneză, Chineză, Coreeană, Ebraică**) / Limba **latină** / Limba **greacă veche** sau Limba **ebraică** sau **Literatură universală și comparată**.

În Planul de învățământ, sunt incluse discipline fundamentale, discipline de specialitate și discipline opționale, la alegere din oferta programului de licență. Pe parcursul celor trei ani de studiu, studenții specializării au posibilitatea de a intra în contact cu fascinanta cultură și civilizație a poporului ucrainean, cu ajutorul cursurilor specifice (precum cele de **cultură, civilizație** și **literatură ucraineană**), cât și cu limba acestuia, prin cursurile practice (conversații, traduceri și retroversiuni axate pe diferite domenii) și cele teoretice (de **fonetică, morfologie** și **sintaxă** a limbii ucrainene contemporane). De asemenea, programa de învățământ include şi numeroase cursuri opționale de **Dialectologie ucraineană, Interferenţe lingvistice româno-ucrainene, Istoria limbii ucrainene, Teoria şi practica traducerii, Stilistică aplicată, Tipologia discursului**.

Studierea limbii ucrainene se face atât la nivel **avansat**, pentru studenții provenind din rândurile minorității ucrainene care vor să-și perfecționeze și să aprofundeze cunoștințele de limbă maternă, cât și la nivel **începător**, pentru cei dornici să se inițieze în această limbă, pe parcursul anilor de studiu, limbile de predare fiind **româna** şi **ucraineana**.

La îndemâna studenţilor noştri, se află Biblioteca Centrală Universitară, bibliotecile Facultăţii, alte biblioteci din oraş, dar mai ales fondul de carte al Bibliotecii Departamentului de limbi şi literaturi slave, fond conţinând titluri din listele bibliografice aferente cursurilor şi seminarelor din programa de învăţământ, dar şi titluri de referinţă în cercetarea complexului domeniu al slavisticii. Formarea viitorilor ucrainişti este susţinută de cadre didactice titulare ale departamentului şi de cadre didactice invitate.

Totodată, studenţii noştri pot audia cursuri şi prelegeri ţinute de renumiţi specialişti din ţară şi din străinătate, pe baza relaţiilor şi acordurilor existente cu universităţile partenere.

Din perspectiva coordonatei științifice, cadrele didactice ale specializării desfășoară o amplă activitate de cercetare științifică, aceasta vizând domenii precum literatura, dialectologia și interferențele lingvistice româno-ucrainene, activitate concretizată prin organizarea de conferințe și simpozioane naționale și internaționale, prin elaborarea și editarea de cărți și articole științifice. În același timp, trebuie consemnată și continua implicare a studenților specializării în domeniul cercetării științifice, prin participarea acestora la sesiunile științifice studențești desfășurate pe parcursul anilor de studii, precum și prin elaborarea lucrării de licență la absolvirea studiilor.

De asemenea, este de menționat și intensa activitate de traducere desfășurată în ultima perioadă prin efortul cadrelor didactice și al studenților, fiind posibilă, astfel, apariția unor traduceri din limba ucraineană în limba română a câtorva opere reprezentative pentru cultura și literatura ucraineană ale unor scriitori precum Ivan Neciui-Levyțkyi, Ivan Franko, Lesea Ukrainka, Marko Vovciok, Olha Kobyleanska, Myhailo Koțiubynskyi, Vasyl Stefanyk sau Mykola Kuliș.

Coordonata culturală a cunoscut o creștere considerabilă prin colaborarea fructuoasă cu Uniunea Ucrainenilor din România, care sprijină în mod consecvent desfășurarea unor manifestări cultural-științifice și editarea de publicații în limba ucraineană și în limba română. Astfel, în cadrul specializării *Limba și literatura ucraineană* de la Facultatea de Litere, a devenit deja o tradiție desfășurarea manifestărilor lunare dedicate personalităților culturale din Ucraina (poeți, scriitori, regizori etc.), a unor manifestări anuale precum *Ziua Internațională a Limbii Materne* și *Ziua Limbii Ucrainene* sau a manifestărilor dedicate sărbătorilor de iarnă, prin care tinerii învață să-și păstreze și să respecte tradițiile și obiceiurile ucrainenilor. În cadrul acțiunilor dedicate *Zilei Limbii Ucrainene*, instituită la 14 iulie 2018, prin Legea 213, de Camera Deputaților din România, la inițiativa legislativă a deputatului Nicolae-Miroslav Petrețchi și adoptată la 27 iulie 2018, are loc *Concursul de creație literară și inițiere în cercetarea științifică*, ajuns la cea de-a treia ediție. Studenții specializării participă la concursuri de traduceri literare și creație literară, fiind recompensați cu premii de către Uniunea Ucrainenilor din România. Talentul tinerilor traducători și scriitori este recunoscut prin publicarea lucrărilor lor în publicațiile Uniunii.

Sperăm că această sinteză a activității desfășurate în cadrul specializării *Limba și literatura ucraineană* de la Facultatea de Litere din Cluj-Napoca este suficient de convingătoare pentru a-i asigura pe cei interesați că aici este locul unde viitorul limbii, literaturii și culturii ucrainene este o prioritate maximă atât pentru cadrele didactice, cât și pentru studenți.

Pentru cei interesați, pagina de site a Facultății de Litere, http://lett.ubbcluj.ro/regulament-admitere-nivel-licenta, vă oferă toate informațiile necesare înscrierii la specializarea *Limba și literatura ucraineană*, pentru anul universitar 2025-2026, în perioadele de admitere din iulie sau septembrie 2025, sau puteți apela nr. de tel. 0745 325 755.

Colectivul de cadre didactice
al specializării *Limba și literatura ucraineană*

Omul care reinterpretează cu finețe şi umor esența poeziei altora

Pe unii oameni Dumnezeu îi iubește foarte mult, dăruindu-le talanți pe care să-i înmulțească în trecerea lor prin viață. Un astfel de om este și cel al cărui portret încerc să-l creionez în acest material. Nu-l cunosc personal, dar domnia sa fiind colaborator al revistei „Curierul ucrainean”, am fost curioasă să aflu cine se ascunde în spatele respectivei semnături. Este posibil ca domniile voastre să-i fi lecturat creațiile și în paginile altor publicații, căci numele său este cunoscut în mai toate redacțiile literare.

Este considerat unul dintre cei mai importanți parodiști ai literaturii române contemporane. S-a născut pe 23 noiembrie 1953 în Gâlgău, județul Sălaj, a absolvit Facultatea de Filologie a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca și a debutat în 1967 în volumul colectiv „Cântec de început”.

De-a lungul carierei sale, a fost activ în viața culturală românească, colaborând cu diverse reviste literare și fiind membru fondator al grupului de satiră și umor „Ars Amatoria” din Cluj. Între 1994 și 2013, a fost directorul Casei de Cultură din Vișeu de Sus, oraș care i-a acordat titlul de cetățean de onoare în 2007.

Opera sa este vastă și include numeroase volume de parodii, printre care se numără „Poeme paralele II” și „Cu parodia la tribună”. În aceste lucrări, el reinterpretează cu umor și finețe stilurile a zeci de poeți români contemporani, demonstrând un talent deosebit în a surprinde esența fiecărui autor parodiat.

Criticii literari, precum Gheorghe Grigurcu, Laurențiu Ulici și Marin Mincu, l-au numit „cel mai mare parodist român”, iar scriitorul Ioan-Pavel Azap a remarcat abilitatea sa de a parodia orice, chiar și o carte de telefon.

„Zâmbind prin anotimpuri”, continuă să fie o prezență activă în peisajul literar românesc, contribuind la reviste culturale și participând la evenimente literare. De pe pagina sa de Facebook, aflăm despre o recentă manifestare la care a participat: cea de-a XXIII-a ediție a Festivalului Național de Satiră și Umor „Zâmbete în Prier” de la Vișeu de Sus.

Prin munca sa, el a reușit să aducă parodia la rang de artă, oferind cititorilor o perspectivă inedită și plină de umor asupra poeziei românești.

Și pentru că este luna mai, ilustrez activitatea literară a acestui om de cultură cu un poem minunat de-al lui Lucian Blaga, parodiat de... Lucian Perța. Bijuteriile literare se regăsesc în volumul „O istorie a poeziei românești de la origini până în prezent în parodii”, apărut la Editura „Școala Ardeleană”.

Risipei se dedă florarul

de Lucian Blaga

Ne-om aminti cândva târziu
de-această întâmplare simplă,
de-această bancă unde stăm
tâmplă fierbinte lângă tâmplă.

De pe stamine de alun,
din plopii albi, se cerne jarul.
Orice-nceput se vrea fecund,
risipei se dedă Florarul.

Polenul cade peste noi,
în preajmă galbene troiene
alcătuieşte-n aur fin.
Pe umeri cade-ne şi-n gene.

Ne cade-n gură când vorbim,
şi-n ochi, când nu găsim cuvântul.
Şi nu ştim ce păreri de rău
ne tulbură, pieziş, avântul.

Ne-om aminti cândva, târziu,
de-această întâmplare simplă,
de-această bancă unde stăm
tâmplă fierbinte lângă tâmplă.

Visând, întrezărind prin doruri –
latente-n pulberi aurii –
păduri ce ar putea să fie
şi niciodată nu vor fi.

Risipei se dedă florarul

(parodie de Lucian Perța)

Se va vorbi cândva, o ştiu,
de-a mele versuri că nu-s simple,
pe-atuncea eu n-o să mai fiu,
şi-aşa-i firesc să se întâmple.

Poemele luminii las,
în marea trecere a vieţii,
la cumpăna de ape glas
avea-vor, de vor bea, poeţii.

Şi pietre dintr-un templu, lor
le las de şti-vor meşteşugul
de a zidi curte de dor
şi-a arde-n ea cum arde rugul.

Risipei dacă m-am dedat,
de vină-i spaţiul mioritic,
de multe ori m-am întrebat
cum poate fi aşa mirific.

Se va vorbi cândva, o ştiu,
de-a mele versuri că nu-s simple,
pe-atuncea eu n-o să mai fiu,
şi-aşa-i firesc să se întâmple.

Voi, cântăreţi, vă duc în gându-mi
şi, cine ştie, într-o zi,
laudă somnului doar dându-mi,
vrând să răspund, mă voi trezi.

Lucian Perța este un dublu creator: un artist al reverenței jucăușe și al lucidității critice. El pătrunde cu subtilitate în structura unei poezii, înțelegându-i fibra lirică și tensiunea interioară, doar pentru a o remodela cu umor, ironie sau finețe ludică. Înzestrat cu simțul nuanței și al ritmului, el construiește texte care păstrează amprenta originalului, dar le reinterpretează într-o cheie nouă — uneori comică, alteori sarcastică, alteori tandru-melancolică.

Surse consultate:

1. Graiul: www.graiul.ro/2023/12/08-/lucian-perta-la-70-de-ani-de-viata-si-50-de-parodie/?utm_source=chatgpt.com

2. edituracaietesilvane.ro: www.edituracaietesilvane.ro/lucian-perta-poeme-paralele-ii-la-editura-caiete-silvane/?utm_source=chatgpt.com

3. eZiarultău: eziarultau.ro/la-superlativ/cultura/un-nou-volum-al-maestrului-parodiei-lucian-perta?utm_source=chatgpt.com

4.https://www.facebook.com/share/19ErDDLpdb/ 5.https://www.facebook.-com/share/1Fw3hJaADm/

Lăcrămioara GRIGORCIUC

Colaborarea – cheia progresului

Vineri, 11 aprilie 2025, corpul profesoral și elevii etnici ucraineni de la Școala Gimnazială „Maria Enescu Cosmovici” din localitatea Mihăileni au avut bucuria de a primi vizita doamnei inspector școlar de limba și literatura română Lucia Ștefănescu, în calitatea dumneaei de profesor metodist, de îndrumător în vederea îmbunătățirii performanțelor școlare și a rezultatelor la Evaluarea Națională 2025.

Doamna inspector a asistat la patru ore de curs susținute în cadrul Catedrei de limbă și comunicare de la Școala Gimnazială „Maria Enescu Cosmovici” din Mihăileni, Botoșani.

Prima oră, intitulată simbolic „Adjectivul – parte din viața noastră”, susținută la clasa a VI-a A, a avut-o ca al doilea oaspete de seamă pe doamna Rodica Giuraniuc, meșter popular din Rogojești, care a subliniat, alături de noi, cadrele didactice de la Catedra de limbă și comunicare, importanța transmiterii tradițiilor viitoarelor generații și rolul adjectivului – din cele mai vechi timpuri – în viața oamenilor, mai cu seamă pentru cei din mediul rural, cu accent pe simbolul culorilor, în toate sărbătorile pe care le aduce primăvara. Prima lecție a avut drept scop dezvoltarea unor competențe, precum: receptarea mesajului oral în diferite situații de comunicare; utilizarea corectă și adecvată a limbii române în producerea de mesaje orale în situații de comunicare monologată şi dialogată; utilizarea corectă şi adecvată a limbii române în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse; învățarea tehnicii de încondeiere a ouălor pentru sărbătoarea Învierii Domnului nostru Iisus Hristos; sublinierea semnificației culorilor în tehnica de încondeiere a oului de Paște și importanța adjectivului în redarea mesajelor încifrate. Pentru a accentua vechimea activității de încondeiere a oului de Paște, am clasificat adjectivele în funcție de formă și de origine.

Datorită elevilor premiați la numeroase festivaluri și concursuri care au ca temă etnografia și diverse meșteșuguri populare, a meșterului popular și a profesorilor implicați, sala de clasă a devenit un atelier de creație și de modelare a conștiinței copilului care observă că știința nu se delimitează de tradiție, ci vine să o încununeze, iar tradiția e rădăcina umanității. În același timp, sala a devenit un simbol al interculturalității și diversității, deoarece la activitate au fost prezenți elevi de diferite etnii.

Claudia SEMCIUC

(Continuare la pagina 13)

Cartea – balsam pentru suflet și izvor de înțelepciune

2 aprilie – Ziua Internațională a Cărții pentru Copii a fost marcată la Școala Gimnazială Bălcăuți prin derularea proiectului „Cartea – balsam pentru suflet și izvor de înțelepciune”, inițiat și coordonat de doamnele profesor Anca Știubianu și Lăcrămioara Grigorciuc.

Proiectul a debutat în luna ianuarie, când elevii au primit o invitație la lectură: „Te invităm la un proiect în care nu trebuie decât să citești și să împărtășești cele citite, folosindu-te de diverse modalități de exprimare: cuvânt, sunet, culoare, mișcare etc. În conceperea proiectului „Cartea – balsam pentru suflet și izvor de înțelepciune”, am pornit de la proverbul românesc *Cartea face omul – om, ca altoiul pomul – pom*, proverb care ne transmite ideea că prin carte se moștenește de la înaintași și se transmite urmașilor patrimoniul cultural al civilizației naționale și universale”.

O corvoadă la prima vedere, nu? Cam da..., deoarece au răspuns afirmativ doar doi elevi din clasa a VIII-a, trei dintr-a VI-a, dintr-a V-a – niciunul, iar dintr-a VII-a toți cei 13 elevi și-au exprimat dorința de a se implica în acest proiect.

Secțiunile proiectului au fost următoarele: secțiunea I: *Ești în trend și dacă citești!* (Prezentare de carte / Fotopoeme), secțiunea a II-a: *Dăm viață cărților!* : (Recitare de poezie / Dramatizare / Monolog etc.), secțiunea a III-a: *Rânduri de gânduri* (Creație literară: Poezie / Proză / Compunere etc.), secțiunea a IV-a: *Lumi de acuarelă* (Pictură: Colaj / Machete), secțiunea a V-a: *Cel mai atent cititor* (Concurs cu întrebări din cartea lecturată).

Pornind de la lectura cărții „Dumbrava minunată” de Mihail Sadoveanu, elevii puteau alege secțiunea care le este mai aproape de suflet şi trebuiau să realizeze propriile creații artistice, respectând parametrii propuşi.

În cadrul activității, elevii au fost încurajați să împărtășească impresiile lor legate de cartea pe care au citit-o, să reflecteze asupra valorii acesteia și să înțeleagă cum lectura le poate influența gândirea și comportamentul. De asemenea, participanții au avut ocazia să ilustreze scene din cartea citită care le-au marcat, să exprime sentimente și idei prin desene, machete, teatru de păpuși sau dramatizări, recenzii ale cărții citite, transformând astfel lectura într-un proces activ de învățare și de exprimare a propriilor trăiri.

Un alt aspect al proiectului a fost să arate că o carte nu este doar un simplu obiect de citit, ci o veritabilă cale de a modela și înfrumusețea caracterul uman. Lectura dezvoltă empatia, înțelegerea și capacitatea de a privi lumea prin ochii altora. Prin urmare, elevii au fost încurajați să nu vadă cărțile doar ca un mijloc de a învăța lecții școlare, ci ca o modalitate de a se conecta cu tradițiile, istoria și filosofia umană.

În acest proiect, tema principală a fost legată nu doar de intelectualizarea lecturii, dar și de sensibilitatea artistică pe care aceasta o aduce în sufletul cititorului. Atunci când citești, simți. Cartea devine o punte între lumea reală și universul interior al cititorului.

La final, elevii au primit daruri simbolice (din partea doamnei profesoare Anca Știubianu, în amintirea fiicei sale Maria – o fetiță îndrăgostită de literatura română și de cea ucraineană), menite să le răsplătească participarea și să-i încurajeze să continue să citească și să aprecieze literatura. Agendele, pixurile și cărțile de suflet au fost oferite cu gândul că fiecare pagină citită reprezintă un pas mai aproape de formarea unui spirit cultivat și înțelept. Elevii participanți au primit cărți și din partea conducerii școlii.

„Cartea – balsam pentru suflet și izvor de înțelepciune” a fost mai mult decât un simplu proiect școlar, a fost o oportunitate de a descoperi magia cărților, de a învăța din înțelepciunea acestora și de a ne reconecta cu latura noastră emoțională și intelectuală. Prin această activitate, elevii au înțeles că lectura nu înseamnă doar acumulare de cunoștințe, ci și un instrument pentru dezvoltarea unui caracter echilibrat, empatic și bine ancorat în valorile umanității.

Convalia HREHORCIUC

Colaborarea – cheia progresului

(Urmare de la pagina 12)

Profesorul, alături de copii, rezolvă cerința menită să sublinieze faptul că adjectivul este foarte important în viața de zi cu zi, în vorbirea curentă, fluentă, dar și parte a bucuriei primăverii, simbol al revenirii la viață a naturii și a spiritului omenesc.

La clasa a VIII-a, copiii au pregătit genul liric, evidențiat prin activități multidisciplinare de pictură, desen, muzică, recitare, proiecte interactive moderne, prin care să aprofundeze genul literar adresat spiritului omenesc aplecat spre frumos, încă din cele mai vechi timpuri și până în zilele noastre. Elevii au avut contact cu „slova veche” și cu „slova nouă”, prin creații lirice eminesciene și/sau contemporane.

Clasele sunt mixte din punct de vedere al rădăcinilor copiilor, elevii de etnie ucraineană studiind, alături de colegii lor, limba română și contribuind astfel la îmbunătățirea rezultatelor evaluării naționale la nivelul unității de învățământ din N-E țării și al județului Botoșani.

Metoda Pălăriilor Gânditoare, aplicată la clasa a VII-a în caracterizarea personajului, a scos în evidență spiritul de analiză al elevilor, care au reușit să privească personajul din diferite unghiuri și au scos în evidență rolul moralizator al operei literare, impactul atitudinii personajului asupra celor din jurul său, iresponsabilitatea acestuia cu privire la propria existență și a vieții celorlalți.

Școala trebuie privită ca un partener al elevului în desăvârșirea sa ca om responsabil de propria viața, de viața membrilor familiei și a întregii comunități.

Profesorul a vizat competențe specifice menite să faciliteze: asigurarea coerenţei ideilor exprimate într-un mesaj oral; cooperarea în interacţiunile de grup; recunoaşterea modalităţilor specifice de organizare a textelor literare și nonliterare, cu accent pe stilul jurnalistic, având drept „studiu de caz” publicațiile Uniunii Ucrainenilor din România; exprimarea, oral și în scris, a propriilor opinii şi atitudini; organizarea secvenţelor textuale în funcţie de o cerinţă specifică (s-a făcut o paralelă între textele literare și textele nonliterare care abordează aceeași temă, din perspective diferite); folosirea modalităţilor variate pentru realizarea expresivităţii textului.

Doamna inspector de limba și literatura română, Lucia Ștefănescu, din cadrul ISJ Botoșani a apreciat activitatea profesorului și faptul că acesta a reușit să atingă obiectivele propuse, a apreciat dăruirea și implicarea meșterului popular Rodica Giuraniuc și a felicitat elevii pentru întreaga activitate.

Aromele copilăriei, presărate cu tradiție din bucătăria ucraineană

Bucătăria tradiţională ucraineană este o adevărată comoară gastronomică, în care se regăsesc reţete transmise din generaţie în generaţie. Simplitatea ingredientelor, îmbinată cu metodele de preparare moştenite din străbuni, a dat naştere unor preparate culinare apreciate nu doar în comunităţile ucrainene, ci şi de alte etnii trăitoare pe meleagurile bănăţene şi dincolo de graniţele ţării noastre. De la borşuri delicioase, pâini pufoase şi plăcinte savuroase până la preparate culinare cu legume, carne sau brânză, bucătăria ucraineană reflectă istoria şi cultura unui popor care a ştiut să-şi păstreze identitatea.

În vremurile demult apuse, gospodinele găteau în cuptoare de lut, fără să dispună de aparatură electrocasnică modernă, specifică unei bucătării din zilele noastre. Ucrainencele frământau aluatul cu mâinile lor bătătorite de treburile casei, îl lăsau la dospit sub ştergare curate, iar la finalul procesului îl coceau la foc domol, obţinând pâini rumene şi plăcinte pufoase. Totul se făcea cu răbdare şi pricepere, fără „graba” vremurilor de astăzi, când stresul cotidian, orele pierdute în trafic sau la cumpărături ne răpesc mult din timpul preţios. Aşadar, arome îmbietoare se răspândeau în întreaga casă, iar mesele erau întotdeauna bogate, chiar dacă ingredientele folosite erau simple şi proveneau, în mare parte, din gospodăria proprie. Mâncarea nu era doar un mijloc de a hrăni familia, ci şi un bun prilej de a aduna membrii casei în jurul mesei, unde, la lumina difuză a lămpii cu petrol, poveştile prindeau viaţă şi parcă se împleteau cu gusturile autentice ale preparatelor tradiţionale ucrainene.

În satele bănăţene, unde comunităţile noastre şi-au găsit cămin, limba maternă, religia, tradiţiile şi obiceiurile continuă să fie respectate cu sfinţenie. Fie că vorbim despre portul popular, fie despre diverse meşteşuguri sau reţetele culinare, bunicii transmit tinerelor generaţii cunoştinţele acumulate de-a lungul timpului. Păstrarea acestor obiceiuri nu este doar o formă de respect faţă de înaintaşi, ci şi un mod de a menţine vie cultura unui neam şi identitatea noastră ucraineană.

Şi pentru a vă împărtăşi reţete bune şi, în acelaşi timp, tradiţionale, am pornit la drum spre localitatea Ştiuca, din judeţul Timiş. Parcă, după atâtea mese copioase şi preparate sofisticate, mi s-a făcut dor de ceva autentic, ceva ce am gustat doar în copilărie, când bunica ne aştepta în pragul casei cu plăcinte şi pâine rumenită în cuptorul de lut.

Însă, înainte de a vă face cunoştinţă cu personajul principal, vreau să mai zăbovesc un pic asupra acestei localităţi, considerată ani buni la rând una dintre cele mai tinere comune din ţară, unde peste 40% din populaţie nu a împlinit vârsta de 20 de ani. Tot aici, circa 280 de copii învaţă limba ucraineană la ciclul preşcolar şi gimnazial. Acolo, o bunică de 84 de ani, împreună cu nepoatele ei, mă aştepta cu nerăbdare să-mi împărtăşească din secretele bucătăriei ucrainene.

Mihaela Bumbuc: *Bine v-am găsit!*

Ana Benzar: Bine aţi venit pe la noi, la Ştiuca!

M.B.: *Vă mărturisesc că am venit să învăţ şi eu câte ceva despre reţetele tradiţionale, iar dumneavoastră sunteţi una dintre ucrainencele stabilite pe aceste meleaguri care îşi păstrează cu sfinţenie nu doar credinţa şi portul popular, ci şi obiceiurile moştenite de la strămoşi. Din ce zonă a ţării sunteţi?*

A.B.: Eu sunt de origine din Maramureş, localitatea Poienile de sub Munte. Acolo, am învăţat să gătesc după reţete ucrainene. Şi petru că aţi bătut atâta drum de la Timişoara până-n Ştiuca, mă gândesc să vă învăţ să faceţi un aluat din care se pot coace mai multe preparate, cum ar fi: pâine, plăcinte simple, cu brânză dulce, cu varză călită şi cu marmeladă. Dacă, Doamne fereşte, ar veni vremuri grele, foamete şi nu s-ar găsi făină albă, aţi putea fierbe nişte cartofi, i-aţi pisa, aţi mai pune un pic de făină albă, drojdie sau bicarbonat şi aţi avea pâine pe masă.

M.B.: *De ce cartofi?*

A.B.: Mai demult, când trăiam în nordul ţării, nu se găseau atâtea bunătăţi ca acum. Nu erau magazine la tot colţul şi nici brutării, unde găseşti zece feluri de pâine! Făina albă era puţină, iar noi găteam, pe lângă mămăligă, şi pâine albă, care era

mai mult pregătită în zilele de sărbătoare. Cartofii ne ajutau, pentru că îi amestecam cu un pic de făină, sare şi drojdie, după care făceam din acest aluat şi plăcinte. Însă, când aveam dovleac, îl preparam tot cu făină albă sau de mălai, un pic de bicarbonat şi era tare gustos.

M.B.: *Ce fel de reţete mai aveţi, mă refer la cele care înlocuiesc pâinea?*

A.B.: Am mai făcut şi corj (un fel de plăcintă) din făină albă, făină de mălai, mărar şi ceapă tocată mărunt. Toate se amestecă cu dovleacul răzuit şi, la final, se pune la copt. Este foarte delicios şi sănătos!

M.B.: *La această întâlnire, sunt prezente şi nepoatele dumneavoastră. Le învăţăm şi pe ele să gătească reţete tradiţionale?*

A.B.: Le-am învăţat deja. Ele trebuie să ştie câte ceva: cum să lucreze cu un aluat sau alte reţete simple. Când eram de vârsta lor, bunica sau mama mă ţineam mereu pe lângă ele, nu doar la bucătărie, ci şi la împletit, cusut sau ţesut. După ce am mai crescut, mergeam să culeg zmeură sau afine, ca să câştig un ban.

M.B.: *Revenind la reţetă, aşadar, într-un castron mare aţi pus în jur de un kilogram de făină albă. Ce urmează să adăugăm?*

A.B.: Peste făină punem trei linguri de zahăr, o linguriţă de sare şi un ou, pe care îl batem în 100 ml de apă. Cubul de drojdie (30 g) se dizolvă în laptele cald, după care îl adăugăm peste făină. Lăsăm compoziţia în jur de 10 minute, iar, între timp, fierbem câţiva cartofi mari cu un pic de sare. Îi zdrobim ca pentru piure şi apoi îi amestecăm cu celelalte ingrediente.

M.B.: *Să înţeleg că vom frământa aluatul după ce adăugăm cartofii?*

A.B.: Sigur că da! Frământăm până când aluatul nu se mai lipeşte de mâini. Dacă este nevoie, mai presărăm făină albă şi îl lăsăm la dospit o jumătate de oră, acoperit cu un ştergar curat. Vreau să vă spun că pe acesta l-am adus din Maramureş, şi mama mea l-a folosit cândva.

M.B.: *În afară de pâine, ce fel de preparat mai putem face din aluat?*

A.B.: Vom pregăti coca pentru pâine, iar pe fete le învăţăm cum să împletească nişte colăcei. Din restul ce ne rămâne, vom coace şi câteva plăcinte cu brânză dulce şi gem.

În timp ce pâinea era la cuptor, bunica Ana s-a apucat de plăcinte. Cu mâini dibace, a întins aluatul, apoi l-a umplut cu brânză dulce sau cu marmeladă de fructe. Rând pe rând, le-a scufundat în uleiul încins din cratiţa învechită de vreme. Mai zăbovise o vreme pe lângă cuptor, iar, după ce plăcintele începură să se rumenească, le scoase şi le servi calde. Şi cum aveam timp berechet, bunicuţa a început să-mi povestească cât de greu i-a fost în tinereţe, fără curent electric, fără fântână în curte, ci doar la izvorul din vale. Ofta şi, în acelaşi timp, îi mulţumea lui Dumnezeu pentru tot şi pentru toate.

A.B.: Tot ce cumpăram din sat sau aduceam de la moară trebuia să car în spate. Aveam de urcat un munte în drumul meu spre casă. Nu mi-a fost deloc uşor... Am rămas văduvă de tânără şi cu casa plină de copii. Am rămas singură pe lume, fără soţ, părinţi, fraţi sau surori, însă cu opt copii. Aici, în Banat, viaţa mea s-a schimbat, dar, la început, recunosc, nu am vrut să las satul natal, noroc cu băiatul meu cel mai mare, care îmi tot spunea: „Haide mamă, să ne mutăm în Banat! Eu nu vreau să mă chinui ca dumneata. Nu vreau ca toată viaţa mea să merg cu desaga în spinare”.

M.B.: *Vă mulţumesc frumos pentru interviul acordat, pâinea a fost gustoasă, la fel și pentru plăcintele delicioase!*

A.B.: Eu vă mulţumesc că ne-aţi trecut pragul casei!

Şi nu uitaţi să gătiţi după reţetele noastre ucrainene, pentru că sunt cele mai delicioase şi cu costuri minime.

Mihaela BUMBUC

Parodie

Martie

(După poezia „Martie”, de Claudia Semciuc, din „Curierul ucrainean”, nr. 523-524 / 2025)

Lună cu parfum ciudat
Încă neidentificat,
Dai drumul la ghiocei
Și-aduci gerul peste ei.

Martie, cum ai venit,
Bugetul ne-ai înghițit
Cu daruri și mărțișoare
Necesare fiecare.

Martie, tu ne-ai adus
Și-„ndicații” din Apus
Că de-acum să și lucrăm
Nu tot să ne-mprumutăm.

Lună sfântă altădată
Ora-n tine e schimbată
Și deși-s zăpezi afară,
Tu ne dai oră de vară,

Fiindcă, zici tu, ea contează
Pentru cei ce mai lucrează,
Dar în jur dac-ai privi,
Prea puțini ai mai zări.

Martie, în amintiri
Tu ești luna de iubiri,
De renașteri și idile
Între flăcăi și-ntre copile.

Nu ai granițe-n iubire,
Însă, din nefericire,
Cele ce n-au buget deloc,
Vor fi iubiri fără noroc.

Martie, stanța mi-e gata
Și deci, una peste alta,
Ești lună mulțumitoare,
Dar vezi... nasul la purtare!

Lucian PERȚA

GHEORGHE RACOCEA, un profesor memorabil

În localitatea Măriței, județul Suceava, a existat cândva la școală un OM mare, profesor de limbă ucraineană, și se numea Gheorghe Racocea sau Iuri Racocea, așa cum îi plăcea să i se spună, mai pe ucrainește. Era și profesorul meu de limba ucraineană și de la el am învățat multe despre limba noastră maternă, despre ucraineni, am învățat să scriu și să citesc, să vorbesc mai bine, că doar în Măriței erau foarte mulți ucraineni, sunt și acum, iar limba ucraineană este limba lor maternă. Când eram în clasa I, am învățat totul în limba ucraineană, după aceea a devenit numai obiect de studiu, iar, când am absolvit clasa a VIII-a, a fost eliminată cu totul, dar, cu toate acestea, oamenii vorbesc și astăzi limba lor. Profesorul Iuri Racocea a mai predat în școală doar limba rusă, care era inclusă în programa de învățământ, până la pensionare.

Iuri Racocea era un OM cu o cultură generală vastă din multe domenii de activitate. S-a născut și a murit în aceeași lună cu marele nostru Kobzar – T.H. Șevcenko, de aceea l-a iubit și l-a venerat cu atâta ardoare (14 martie 1908 – 6 martie 1991). A fost profesor de limba ucraineană mulți ani la Școala din Măriței – satul meu natal, multe generații de elevi au trecut prin mâinile lui. Toată viața lui a luptat pentru limba ucraineană, pentru limba lui maternă cu care s-a născut din părinți ucraineni. A fost foarte iubit și respectat de către elevii lui, de către oamenii din sat, știa cum să se poarte cu fiecare, cu mult respect și recunoștință. La finele fiecărei ore de limba ucraineană, rezerva câteva minute pentru a ne povesti depre faptele de vitejie ale multor eroi ucraineni care au luptat pentru patrie, pentru glia strămoșească, pentru pace și dreptate. Chiar și în pauză,

toți elevii stăteau nemișcați pentru a asculta poveștile lui, care erau foarte interesante și captivante, pentru că el avea acel har de dascăl iubit și admirat. Povestirile istorice cu aventurile eroilor ucraineni erau cele mai gustate lecții din acea perioadă, nici musca nu îndrăznea să bâzâie în timpul narațiunii. Profesorul Iuri Racocea a iubit foarte mult și natura, mergea zilnic în pădure, care era aproape de locuința sa, lua scăunelul cu trei picioare pe care se așeza și începea un ritual numai de el priceput. Admira copacii, toți arborii, florile, toate plantele din jurul lui și discuta în șoaptă, respirând aer curat, benefic pentru sănătate. Tot ce era în jurul lui era viu, iar el se încărca pozitiv cu ceea ce a creat bunul Dumnezeu, pentru că era și foarte credincios. El era și inginer silvic, a doua pasiune a lui, și, probabil, de aici avea o mare dragoste pentru natură. Cunoștea multe taine ale plantelor medicinale pe care le găsea și le culegea singur în pădure. Făcea diferite combinații ale plantelor și apoi le recomanda celor suferinzi spre vindecare și prevenire, fără a cere vreo recompensă de la oameni, era un fel de doctor „fără de arginți”.

A trăit într-un mediu curat, simplu, modest și de multe ori veneau câțiva elevi și îl ajutau la curățenia generală, că, în rest, le făcea singur, așa îl știu eu. A fost căsătorit, a avut și două fiice cu studii superioare, dar eu îl știu mai mult singur. Avea mulți admiratori, era un OM al adevărului, un OM cinstit și curat la suflet, iar pe stradă toți oamenii îl salutau cu „Dobrei deni”, numai în ucraineană, iar el dădea jos pălăria din cap și le răspundea cu un respect deosebit.

În Măriței, există un frumos parc, peste drum de școală, chiar în centrul satului, care îi poartă numele. A fost inițiativa lui, pe vremea când eu eram prin clasa a V-a, și împreună cu elevii mai mari sau mai mici s-au plantat diferiți arbori ornamentali, s-au plantat flori perene, s-au pus băncuțe, iar astăzi acest parc îi poartă numele drept recunoștință și spre amintirea unui profesor foarte devotat muncii didactice.

Cu vreo doi ani în urmă, în mijlocul parcului, s-a construit o frumoasă grădiniță de copii. Este o mare bucurie pentru mine când mai trec pe acolo, fiindcă îmi amintește că și eu am fost „părtașă” la înființarea acestui parc, cu toate că eram poate prea mică, iar astăzi acest parc, care poartă numele ,,GHEORGHE RACOCEA”, este modernizat, amenajat în stilul zilelor noastre, iar mie îmi saltă inima de bucurie (vorba lui I. Creangă).

Iuri Racocea era și poet, a scris și poezii și le-a adunat într-un volum intitulat „Prinosul anilor”. Toate poeziile sunt în limba ucraineană, iar poezia lui este despre natură, iubire pentru tot ce este frumos, respect și recunoștință pentru oameni.

Toți cei care l-au cunoscut îi păstrează o vie amintire și mai merg pe la mormântul lui din cimitirul Măriței, îi aprind câte o lumânare, rostesc o rugăciune, iar în vârful crucii se află un clopoțel și de câte ori adie vântul ne reamintește că acolo se odihnește profesorul IURI RACOCEA.

Am găsit în albumul meu niște imagini cu profesorul Iuri Racocea cu tradiționala lui pălărie.

Felicia GRIGORAȘ

În amintirea preotesei Geanina Ivaniciuc

Gerul a cuprins Valea Siretului la propriu, iar sufletele localnicilor au înghețat la aflarea veștii pierderii, la numai 36 de ani, a preotesei Geanina Ivaniciuc, născută la Rogojești, care alături de băiețelul Iurie și de părintele Iulian locuiau și slujeau comunitățile ucraineană și românească din localitatea Sinăuți, comuna Mihăileni, județul Botoșani.

Fost cadru didactic, intelectual, creator de artă din produse apicole și plante, soție dedicată și mamă perfectă, Geanina Ivaniciuc a dispărut fulgerător dintre noi, când nimeni nu se aștepta, din cauza unei inflamații care a avut un efect dezastruos asupra organismului.

Cine a fost Geanina? A fost, în primul rând, un OM, iar majusculele sunt foarte bine conturate în cazul sufletului care tocmai a părăsit această lume, marți, 4 februarie 2025. Comunitatea locală este răvășită de asemenea veste, pentru că legătura acesteia cu fosta preotească și profesoară de limba engleză a fost una strânsă. Născută la Rogojești, unde a fost depus trupul neînsuflețit în biserica-i atât de dragă, Geanina a urmat profilul informatică în județul Botoșani, iar, mai apoi, a urmat cursurile facultății de litere, specializarea engleză-română. Mai mult decât atât, alături de părintele Iulian Ivaniciuc, a fost în Anglia, unde a urmat diverse cursuri de perfecționare a limbii engleze.

Crescută aproape de valorile strămoșești, de mama și de bunica, care stăteau împietrite lângă sicriul în care „doarme” acum Geanina, aceasta s-a întors în Rogojești, unde împreună cu soțul au ridicat o casă, au sădit o livadă și au început o misiune. Misiunea la care s-a angajat părintele Iulian este aceea de preot în localitatea Sinăuți, vecină Rogojeștiului, așadar, fideli valorilor autohtone, soții Ivaniciuc s-au mutat în comunitatea vecină, pentru fi parte a comunității pe care o păstorește părintele.

Cuvântul care poate reda impactul acestei persoane asupra tuturor celor care au cunoscut-o este IUBIRE. Ne-a iubit și am iubit-o, o vom iubi dincolo de nouri și nu putem crede că un om ale cărui mâini dădeau naștere la săpunuri naturale desprinse parcă din basme, mâini care puneau în valoare produse apicole din stupina familiei, mâini ce „au plămădit”, pentru lumea în care trăim, un copil atât de reușit, Iurie Alexei, în vârstă de 12 anișori, un reușit elev cu sufletul și gene de ucrainean, conform originii ambilor părinți. Familia locuia în inima satului Sinăuți, lângă biserică, și pot să vă spun cu sinceritate că am rămas marcată de unica vizită pe care am avut-o în casa acestei familii.

O atmosferă desprinsă parcă din basme, o casă înconjurată de flori și plină cu flori, iar prin ferestrele deschise vedeam perdelele de un alb divin, care erau ușor mișcate de adierea primăverii. Iurie se juca în curte cu părul său bălai, strălucind în lumina soarelui, iar părintele Iulian era la stupină. Roiul de albine se auzea în surdină, fluturii zburau, iar Geanina apăru în prag cu zâmbetul larg și cu sufletul deschis. Purta un sorț peste rochia imaculată cu dantelă, iar tabloul despre care vă povestesc era desprins parcă dintr-o carte scrisă perfect de mâna lui Dumnezeu.

Dumnezeu era pretutindeni, spun asta pentru că nu numai atmosfera era conturată de un trai cu aplecare spre principii morale, ci reprezentările Tatălui Ceresc erau și au rămas, puse cu rânduială, în casa familiei. Ce icoane avea Geanina! Icoane vii care erau alături de ea la fiecare pas, icoane pe care le iubea și cărora le aducea flori proaspete din grădina proprie.

Aroma și aburul mâncării proaspăt făcute învăluia bucătăria, iar Geanina strălucea de bunătate, de iubire față de tot ce e frumos, de drag de viață plăcută lui Dumnezeu. Uneori, nu suntem conștienți de Raiul din noi sau de lângă noi, de frumusețea interioară a partenerului de dialog, care făurește zi de zi o lume mai bună, mai sănătoasă moral, în armonie cu natura.

M-a condus Geanina în camera cărților, unde volumele erau puse la loc de cinste. Ce de volume! Scrieri bisericicești, românești, ucrainene, englezești, toate puse cu rânduială și răsfoite integral atât de ea, cât și de părinte. Scrieri din care prelua și ne împărtășea mereu, pe internet, frânturi de gânduri.

Nu știu de ce providența a hotărât să o ia atât de devreme de lângă noi, știu însă că nu-i prețuim pe cei dăruiți nouă îndeajuns, că nu-i valorificăm, că nu facem cărare între noi și EI, cei care zi de zi își făuresc propriul Colț de Rai și ne fac părtași la frumusețile izvorâte din munca și din sufletul lor.

Odihnește-te în pace, românca noastră cu suflet de ucrainean, doamnă profesoară de engleză atât de dăruită cu har și tact pedagogic, preoteasă bună și caldă, mamă și soție perfectă!

Dumnezeu cu siguranță te-a vrut în Raiul său, iar noi... rămânem mai săraci, mai pustiiți de frumos, mai însetați de OAMENI asemeni ție!

Claudia SEMCIUC

Povețele bătrânilor și aplicarea acestora în pastorație

Bătrânețea, vârsta desăvârșirii

Este știut că nu toate persoanele vârstnice ajung la înțelepciunea specifică – „nu trebuie judecată priceperea după vârstă, nu trebuie cunoscut bătrânul după părul alb”[1]. Educația primită sau autoeducația asumată individual așază în sufletul și viața fiecăruia o serie de valori sau virtuți, încă din copilărie: „Cei care au fost crescuți într-un fel rău de viețuire, cum sunt bătrâni, sunt greu de schimbat, deși nu e cu neputință, căci, dacă vor, pot și ei să se schimbe. Cei tineri însă, care n-au încă experiența vieții, vor primi cu ușurință legile toate”[2]. Viața trăită conform voinței dumnezeiești face ca acestea să rodească și atunci putem vorbi de „bătrânețe cu folos” sau de bătrâni frumoși.

Un portret ideal al bătrânului ni-l oferă chiar Sfântul Apostol Pavel, atunci când îi predă ucenicului său, Timotei, elemente de pastorație: „Bătrânii să fie treji, cinstiţi, întregi la minte, sănătoşi în credinţă, în dragoste, în răbdare; bătrânele, de asemenea, să aibă, în înfăţişare, sfinţită cuviinţă, să fie neclevetitoare, nerobite de vin mult, să înveţe de bine, ca să înţelepţească pe cele tinere să-şi iubească bărbaţii, să-şi iubească copiii și să fie cumpătate, curate, gospodine, bune, plecate bărbaţilor lor, ca să nu fie defăimat cuvântul lui Dumnezeu.” (Tit 2, 2-5).

Spiritualitatea ortodoxă păstrează povața la loc de cinste pe drumul mântuirii: „cine vrea să se mântuiască, cu întrebarea să călătorească”. Primul sfătuitor este, desigur, preotul duhovnic: el este „omul care, datorită mortificării patimilor şi nepătimirii pe care o dobândeşte, devine cunoscător al lucrurilor dumnezeieşti şi are faţă de lucrurile omeneşti o dreaptă judecată, datorită căreia, fără niciun pericol pentru el, ştie să-i călăuzească pe alţii pe calea lui Dumnezeu”[3]. Taina Mărturisirii este locul în care punem început bun, prin iertarea păcatelor, prin puterea harului, dar și prin valoarea sfaturilor primite de la duhovnic. Există și o „paternitate (sau maternitate) duhovnicească nesacramentală, care nu implică Taina Hirotoniei. Putem cere sfat și de la alte persoane «autorizate», oameni duhovnicești, care sunt înaintați pe calea desăvârșirii. Mai ales în vremurile de neliniște și derută, oamenii aleargă departe pentru un sfat și o rugăciune. Patericul prezintă o serie de mari sfătuitori, care nu primiseră Taina Preoției, dar care aveau „cuvânt cu putere multă”.

Astfel de oameni, adesea mai înaintați în vârstă, având o cunoaștere însușită prin educație sau izvorâtă din experința personală a lucrării harului, pot fi o resursă importantă în viața oricărei parohii. Devine tot mai cunoscută postum, la nivel național, activitatea misionară a bătrânului Gherontie (Gheorghe Aldea, †2018), un exemplu cotidian de „nebun pentru Hristos”. Având experiența vieții monastice, călit prin suferințele aduse de prigoana comunistă, și-a trăit restul vieții în simplitate și smerenie, ajutând și vindecând sufletește și trupește, prin cuvânt și rugăciune. Își masca sfințenia prin diverse tertipuri, care, nu de puține ori, aduceau sminteală în rândurile creștinilor evlavioși din diferite parohii. Predica sa poate fi rezumată în cuvinte puține: „Să avem credință, căință, umilință, pocăință, smerenie, milostenie, bunătate și la urmă dragoste. Dragostea le va cuprinde pe toate!”[4].

Necesități pastorale

Pentru a ieși în întâmpinarea nevoilor spirituale ale vârstnicilor, este necesară cunoașterea acestora prin comunicare eficientă și multă disponibilitate din partea slujitorului Domnului. Implicarea în viața liturgică, prin sfintele slujbe și, în special, prin Liturghie, Spovedanie și Sf. Maslu sunt esențiale: „Nu cred că există un mod anume al Bisericii

Biserica „Sfântul Ilie”, Dărmănești II

de a le spune celor în vârstă că îi iubeşte, altfel decât dăruindu-L pe Hristos.” (Pr. C-tin Necula). Biserica poate ajuta persoanele vârstnice să depășească lipsa de încredere, tristețea și izolarea, care îi împiedică să participe activ și cu speranță la viața comunității. Empatia și încercarea de a-i ajuta în problemele zilnice, inclusiv cele care țin de starea de sănătate, apar ca o necesitate și o oportunitate, în același timp. Descoperim astfel oameni de mare valoare: unii foarte cultivați, alții foarte creativi; unii adevărați „lideri” de familii, alții modele desprinse parcă din pagini de pateric. Oricare păstor de suflete poate realiza o listă succintă cu oameni, în special bătrâni, de la care au învățat multe, inclusiv aspecte ce țin de pastorație. Încercând să aplicăm în viața noastră poveţele acestor persoane, suntem deja bogați: „Nu este bogat cel care stăpânește multe, ci acela care nu are nevoie de nimic. Căci care este folosul celui care stăpânește întreaga lume, dar trăiește în mai multă mâhnire decât cel care nu are nimic? Așezarea lăuntrică este cea care îi face pe oameni bogați sau săraci, iar nu posedarea banilor sau lipsa lor”[5].

Adevărata bogăție este înțelepciunea, numită de Sfântul Ioan Gură de Aur „isteţimea sufletului”: „Isteţimea sufletului nu-i ca bogăția de bani și mulțimea de oștiri. Banii se cheltuiesc și părăsesc pe stăpânii lor când sunt folosiți des în războaie; dar isteţimea, cu cât o foloseşti mai mult, cu atâta creşte”[6]. Starețul Tadei de la Vitovnița prezintă, ca semn al apropierii omului de Dumnezeu, dobândirea păcii și bucuriei, care devin cea mai mare bogăție a unui bătrân. Demersul este unul profund, având legătură directă cu gândurile noastre: „Așa cum ne sunt gândurile cu care ne îndeletnicim, așa ne este și viața. Dacă avem gânduri pașnice și liniștite, atunci avem și pace. Dacă ne muncesc gândurile rele, atunci suntem tulburați”[7].

(Continuare în numărul următor)

Pr. Mihai COBZIUC

---

[1] Sfântul Ioan Gură de Aur, *Despre preoție*, Editura Basilica, București, 2015, pag. 101.

[2] Sfântul Ioan Hrisostom, *Creșterea copiilor – îndatorire sfântă a părinților*, Editura Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților, Suceava, 2011, pag. 6.

[3] IPS Andrei Andreicuț, https://ziarullumina.ro/regionale/transilvania/cel-ce-vrea-sa-se-mantuiasca-cu-intrebarea-sa-calatoreasca-111793.html).

[4] Pr. Dorin Opriș, Monica Opriș (ed.), *Cuviosul Gherontie cel nebun pentru Hristos,* Editura Episcopiei Devei și Hunedoarei, vol. 1-5, 2019-2022.

[5] *Picături de înțelepciune,* traducere din limba greacă de ieroschim. Ștefan Nuțescu, Editura Evanghelismos, București, 2007.

[6] Sfântul Ioan Gură de Aur, *op. cit.,* pag. 72.

[7] Starețul Tadei de la Vitovnița, *Cum îți sunt gândurile așa îți este și viața*, Editura Predania, București, 2019, pag. 136.

Responsabilitatea pentru opiniile exprimate în paginile *Curierului ucrainean* revine, în exclusivitate, autorilor.

Redacţia nu-şi asumă obligaţiile legate de conţinutul materialelor şi nu returnează articolele nepublicate.

CURIERUL UCRAINEAN

Strada Radu Popescu, nr. 15, sector 1, Bucureşti
Telefon: 021.222.0724,
Tel./fax: 021.222.0737
E-mail:
curierul.ucrainean@uur.ro

Redactor-şef:
Ioan Herbil

Redactor:
Ştefania Pietreanu

Tehnoredactare şi culegere:
Ştefania Pietreanu

Tiparul executat la
Tipografia
„RCR PRINT”
ISSN 1223-5210